POSTOJNSKI
PREPIH
JANUAR 2015 48 LETNIK 9

OBČINA POSTOJNA

»Gasilci so brez dvoma redki, na katere se ob naravnih nesrečah lahko zanesemo, in na takšno prostovoljno organizacijo moramo biti vsekakor ponosni. Resnično so prevečkrat prezrti junaki, za katere vemo, da nam bodo v težkih trenutkih priskočili na pomoč.«

Sandra Kovačič, Hruševje

Spoštovane občanke, spoštovani občani,

v prvih dneh novega leta radi delamo »inventure«. Večina med nami se ozre na dogodke, ki so v preteklem letu zaznamovali naše osebno življenje in našo skupnost. Leto 2014 je bilo na globalni, nacionalni in občinski ravni dokaj razburkano, vendar upam, da vam je bilo vsaj osebno kolikor toliko naklonjeno in prizanesljivo.

Letne inventure so ob iztekajočem se letu in na začetku novega tudi priljubljena tema medijev. Postojnska občina se je večkrat znašla prav na vrhu »naj« medijskih lestvic; žal ne zaradi lepih dogodkov, ampak zaradi dveh velikih naravnih nesreč - žleda in poplav, ob koncu leta pa še zaradi največje prometne nesreče v zgodovini naše države. A če nam sodržavljani ne morejo zavidati teh dogodkov, so nam lahko zavistni zaradi naših občanov, ki so s svojo nesebičnostjo in plemenitostjo postavljali občino Postojna za zgled celi Sloveniji. Narava je bila v letu 2014 na našem področju res neprizanesljiva, vendar spoznavam v teh preizkušnjah pomembno sporočilo, ki me navdaja s ponosom in pogumom: občani pod težo bremen, ki jih je prinesel najprej žled in nato še poplave, niste klecnili in obupali. Niste križem rok čakali na pomoč in tarnali, ampak ste razumno odreagirali, pomagali svojcem, sosedom, znancem in celo ljudem, ki jih niti poznali niste. Nekateri ste za pomoč sočloveku tvegali svoje življenje, brez počitka delali dneve in noči.

Ni dovolj medijev niti priznanj in nagrad, ki bi lahko izpostavili vse junake iz postojnske občine. Mnogi, zlasti gasilci, pripadniki Civilne zaščite, delavci Elektra, reševalci, taborniki, gozdarji ... ste prejeli najlepše priznanje v obliki iskrene hvaležnosti ljudi, ki ste jim pomagali. Vesel sem, da ste vsaj nekateri prejeli tudi uradna priznanja in laskave nazive. Dovolite mi, da še sam preko teh vrstic stisnem roko in čestitam vsem prejemnikom priznanj, enako iskreno pa tudi vsakemu občanu, ki je po svojih močeh prispeval k ublažitvi in odpravi posledic naravnih nesreč. Navdajata me ponos in čast, da sem na čelu občine, ki ima toliko srčnih ljudi. Navdaja pa me tudi prepričanje, da skupaj lahko dosežemo vse tiste cilje, ki niso odvisni od muhaste narave, ampak od nas samih. To sporočilo sprejemam tudi kot obvezo, da pristojni ustvarjamo pogoje za delovanje organizacij, ki prispevajo k varnemu življenju v naši občini.

Nekateri ljudje, ki so na Postojnskem zaznamovali leto 2014, so izpostavljeni v januarskem Postojnskem prepihu. Vesel sem, da vsebino od zdaj oblikujejo ljudje, ki so dolga leta skrbeli za izhajanje časopisa Prestop - slednjega smo občani z veseljem pričakovali in prebirali. Verjamem, da se bodo z enakim žarom trudili tudi za kakovost Postojnskega prepiha.

Igor Marentič,

župan

Iz vsebine:

tema meseca
Obletnica ledene ujme 4

tu živimo:
Hrenovice 8

na obisku:
Nina Kapelj 10

Na naslovnici: Dušan Geržina, Anže Čigon, Andrej Tratnik; fotografija: Tomaž Penko.

Postojnski prepih je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, januar 2015, leto izdaje 9, številka 48. • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepih, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; **postojnski.prepih@postojna.si**. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298. • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel; uredniški odbor: Alenka Čuk, Alenka Furlan Čadež, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa; urednik strani Občine Postojna: Robert Pavšič; lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Oblikovanje in grafični prelom: Aleš Pučnik. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

uvodnik

Kjer je prepih doma

Fotografija: Matej Škrlj

Na decembrskem prazničnem koncertu postojnskih godbenikov je malo bolj oplazila moja ušesa pesem Postojnska. Uglasbil jo je dirigent Vid Pupis kot darilo postojnski godbi ob njeni 200-letnici. Spevno pesem poznam že od premierne izvedbe, vendar je tokrat pritegnil mojo pozornost delček njenega besedila:

Tam, kjer burja mlade ima,
kjer zapiha z Nanosa,
tam smo mi doma.

Mesto na prepihu ni vsakomur pogodu. Pred kratkim mi je znanec razlagal, kako je pred davnimi leti v Postojni služil vojaški rok. Še na kraj pameti mu ne pade, da bi obiskal mesto, v katerem ga je burja prepihala do kosti, občutek mraza pa povečala na dvakratnik. Vsi, ki nam je od malih nog kuštrala lase in rdečila lička, pa smo jo vsaj do neke mere vzljubili. Kako dobro dene, ko se ji prepustimo, da nam odpihne vse slabe misli in utrdi našo odpornost; tudi v prenesenem pomenu besede!

Toda v prazničnih dneh me je vse, kar je botrovalo opredelitvi Postojne kot mesta na prepihu, najprej opomnilo na časopis. Razlog je bil na dlani. Nekdanja Prestopova ekipa se je namreč že zelo intenzivno ukvarjala z vsebinsko in oblikovno zasnovo občinskega časopisa Postojnski prepih.

Saj se še spomnite časopisa, ki je pred dvajsetimi leti prvič prestopil prag vašega doma, kajne? Radi smo ga ustvarjali. Pred slabimi tremi leti nas je doletelo neizprosno slovo. Ni bilo lahko preboleti in zapolniti praznine. Žensko Prestopovo jedro je to zapolnilo z ustanovitvijo Društva Prestop. V dveh letih smo pripravile nekaj predavanj, pogovornih in literarnih večerov, dobrodelnih akcij in ustvarjalnic. Ko se nam je konec preteklega leta ponudila priložnost, da sodelujemo pri občinskem časopisu, je bilo, priznam, kar nekaj pomislekov. Niti drobca pomisleka pa ni bilo pri ekipi: »Prestopov paket« je nerazdružljiva celota. In v tem paketu smo: Aleš Cantarutti, Alenka Čuk, Alenka Furlan Čadež, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Polona Škodič in Ester Fidel. Izziv je bil premočan, da bi se mu z lahkoto uprli, dvome pa smo razblinili na prestopovkam in prestopovcu lasten način. Sprejeli smo obveznost za vsebinski del časopisa, »občinske« strani pa ostajajo v domeni Občine.

Pridružil se nam je še moški del nekdanje ekipe pa tudi novi obrazi. Nekajkrat smo se zbrali na »brain stormingu«, če se izrazim zelo trendovsko, oziroma po slovensko: viharjenju možganov. Ali če zapišem jasno, v postojnski maniri: staknili smo glave skupaj in naredili malo prepiha v naših možganih. Že na prvem srečanju so se iskrila mnenja, predlogi, nove pobude; vse zato, da bi naredili dober časopis. Takšen, da ga bodo ljudje prebirali z veseljem in naklonjenostjo. Brez visokoletečih vizij smo si postavili preprost cilj: občinski časopis naj postane časopis občanov. Cilj, ki še zdaleč ni lahko dosegljiv, saj moramo pridobiti in negovati zaupanje bralcev.

Drago Kolenc je svojo knjigo o postojnskem področju, ki je izšla leta 2002, naslovil Kraji, kjer je prepih doma. Želimo si, da bi svoj dom našel pri vsakem bralcu tudi Postojnski prepih.

Ester Fidel,
urednica

Ob letu osorej

Ledena ujma

Lanska ledena ujma, ena najhujših naravnih nesreč v slovenski zgodovini, je razkrila vso ranljivost sicer visoko razvite sodobne družbe. Pokazala je tako na občutljivost narave in človeka kot tudi na prepletenost in soodvisnost družbene infrastrukture, odvisnost od distribucije električne energije, šibkost informacijsko komunikacijskih sistemov in omejenost današnjega človeka, ki kljub najsodobnejši opremi pri neprevoznih cestah ostane praktično odrezan od sveta, brez možnosti za ogrevanje in kuho. Kakšno lekcijo nam je dala in kaj smo se naučili?

»Ta specifičen varnostni dogodek je daleč presegel dosedanje izkušnje v kriznih razmerah na področju zaščite in reševanja, pa tudi delovanja države na vseh ravneh. To je bilo očitno tudi v občini Postojna, ki je bila med najbolj prizadetimi območji,« pravi **Sandi Curk**, ki je v času žleda po neustrezni odzivnosti prvotnega vodstva prevzel **vodenje kriznega štaba**. »Iz tega smo se veliko naučili in danes bi zadeve tekle bistveno drugače. Če bi se žled v takšnem obsegu ponovil danes, bi kljub boljši pripravljenosti potrebovali od tri do pet dni, da bi zagotovili popolno oskrbo z elektriko,« je prepričan Curk. Ob nesreči je v Občini Postojna zagotavljalo električno energijo za oskrbo mesta, naselij in večjih gospodarskih objektov 127 agregatov večjih zmogljivosti, od 100 do 200 kilovatov. Curk ne slepomiši: »Večino agregatov so pripeljali iz drugih evropskih držav in če bi se nesreča ponovila, bi morali znova zaprositi za pomoč iz tujine.«

Naloga Občin v takšnih razmerah je izvajanje ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči ter obveščanje o nevarnostih, razmerah in sprejetih ukrepih. Na Občini Postojna zagotavljajo, da imajo pripravljene različne operativne načrte za odziv ob morebitnih nesrečah. »Postojna je potencialno izpostavljena različnim naravnim in drugim nesrečam, ki so predvidene tudi v oceni ogroženosti občine in razvrščene glede na obsežnost in vrsto pojava. Delujemo predvsem preventivno, z različnimi pripravami, simulacijami in vajami pa preverjamo usposobljenost ekip za zaščito in reševanje ter tehnične opreme,« pomirja **župan Igor Marentič**.

Povezovalna vloga Civilne zaščite

»Ob vsakem izrednem dogodku se aktivira občinski štab Civilne zaščite, v katerem je nekdo zadolžen za operativno komuniciranje z različnimi javnostmi, zato je zunanja komunikacija z mediji in občani primarna naloga, tako zaradi omejevanja posledic dogodka kot tudi zaradi lažje organizacije pomoči. Glede na naravo izrednih pojavov so predvideni različni komunikacijski kanali.« Eden od teh je tudi sistem radijskih zvez ZA-RE, kjer si prizadevajo v sistem vključiti mobilni repetitor, ki bi omogočal nemoteno radijsko komunikacijo na območju občine Postojna ob izpadu primarnega sistema.

Ob februarski ledeni ujmi so Občini in predvsem takratnemu županu Jerneju Verbiču očitali začetno neorganiziranost štaba Civilne zaščite, prepoznen odziv in neustrezno informiranje prebivalcev. Sandi Curk, ki je vodenje štaba prevzel naknadno, je prepričan, da bi bil danes ta aktiviran pravočasno, vodenje vseh enot na področju pa bi potekalo iz enega centra. »Lanski primer je žal pokazal neusklajeno delovanje vojske, policije in Civilne zaščite.« Vodenje štaba bo v naslednjih dneh prevzel človek z bogatimi izkušnjami, čigar imena Curk še ne želi izdati, a je po njegovem mnenju »prava oseba na pravem mestu.«

Župan Marentič, ki poudarja povezovalno vlogo štaba Civilne zaščite, pravi, da je Občina veliko pozornosti namenila predvsem tehnični posodobitvi gasilskih enot. »Prav zdaj se prijavljamo na razpis za nabavo gasilskega vozila za gašenje in reševanje z višin,« razloži in dodaja: »Oprema je odvisna od razpoložljivih sredstev, niti najboljša pa ne more nadomestiti nesebične pomoči ljudi, ki sodelujejo v takšnih in drugačnih dogodkih.«

V proračunu za letošnje leto je po Marentičevih besedah znatno več sredstev namenjenih predvsem za tehnično opremljenost in izobraževanje posameznih operativnih struktur. »Nemogoče je napovedovati, da se takšni pojavi ne bodo ponovili, aktualna pripravljenost pa je na vrhunski ravni, kar se je izkazalo tudi ob zadnji katastrofalni prometni nesreči na avtocesti,« še ocenjuje postojnski župan.

Po njegovih zagotovilih so na Občini predvideli tudi več različnih prostorov, v katerih bi v primeru izrednih dogodkov lahko uredili krizni center.

Gasilci potrebujejo pogoje za delo

V času ledene ujme je 2.561 prostovoljnih gasilcev, članov Gasilske zveze (GZ) Postojna, opravilo 27.442 ur. Kot je povedal **Marko Simšič**, **predsednik GZ Postojna**, bi bilo ob obsežnejših posredovanjih, kot v primeru žleda oziroma poplav, nerealno pričakovati, "da bi imeli vse pri roki", recimo več deset motornih žag ali kasneje, v času poplav, potopnih črpalk. Potrebno je bilo improvizirati in počakati na pomoč sosednjih društev. V letošnjem občinskem proračunu je za področje gasilstva in civilne zaščite zagotovljenih 743.063 evrov. Večji del sredstev bo Občina namenila za nakup treh gasilskih vozil za gašenje požarov v naravi (sofinancirala jih bo tudi država), nekaj pa tudi za izboljšavo gasilske infrastrukture. Tako bodo letos začeli dozidavo gasilskega doma v Hruševju in izgradnjo gasilskega doma v Šmihelu pod Nanosom. V PGD Postojna so zadovoljni, da so z novim vodstvom Občine vzpostavili konstruktiven pogovor o gradnji gasilskoreševalnega centra. Vrsto let je aktualna tema tudi avto lestev za posredovanje na višini; ocenjena vrednost je 650 tisočakov. Tudi pri Gasilski zvezi si prizadevajo, da bi čim prej stekla gradnja novega gasilsko reševalnega centra. Njen predsednik Marko Simšič poudarja, da je v Postojni občinski center gasilstva, **občinski poveljnik Tadej Smrdel** pa opozarja, da se ne sme pozabiti na ostala prostovoljna društva v občini, ki prav tako potrebujejo ustrezne pogoje in opremo za posredovanje.

Lani je javna gasilska služba pridobila finančna sredstva iz treh virov: občinskega proračuna, akcije Gasilske zveze Slovenije "Stopimo skupaj za gasilce" in donacij hvaležnih prebivalcev takoj po žledu. Vseh devet prostovoljnih gasilskih društev je v minulem letu prejelo osebno zaščitno opremo in opremo za gašenje, za kar je Občina Postojna namenila 99.674 evrov. "Večjo nabavo osebne zaščitne opreme načrtujemo zopet čez dve leti. Zadnja nesreča na avtocesti je pokazala, da nam primanjkuje oprema za množične nesreče, kot so nosila in ostalo," je izpostavil Tadej Smrdel. V akciji "Stopimo skupaj za gasilce" so dobili štiri agregate, devet gasilskih potopnih črpalk, trinajst profesionalnih motornih žag in tri gozdarske hlače z zaščito pred urezom. Gasilci opozarjajo tudi na status gasilca, posebej na njegov izostanek z delovnega mesta. Kot pojasnjuje Marko Simšič, večina delodajalcev razume gasilsko dejavnost in jo tudi podpira, žal pa so tudi izjeme, "čeprav imajo za vsak izhod gasilca z delovnega mesta možnost povračila stroškov dela in nek dodatek".

V Postojni so se v začetku januarju sestali župani Primorsko-notranjske regije in kraško-brkinskih občin ter minister za obrambo Janko Veber in poveljnik Civilne zaščite RS Srečko Šestan. Posvet je bil namenjen izmenjavi izkušenj in pogledov, da bi v prihodnje v primeru naravnih in drugih nesreč ukrepali še bolj učinkovito in usklajeno. Minister Veber je kot enega prednostnih ciljev svojega mandata izpostavil formiranje modularne enote Slovenske vojske za zaščito, reševanje in pomoč, ki bo delovala pod okriljem poveljnika Civilne zaščite in sodelovala z gasilci, reševalnimi službami in Civilno zaščito.

Leto po zlomu omrežja

Obnova elektroenergetskega omrežja, ki je utrpelo za 8,1 milijonov evrov škode, je na območju občin Pivka in Postojna skoraj končana. Postojna in podeželje se tako kot pred žledolomom napajata iz razdelilne transformatorske postaje (RTP) Postojna, ki od sredine novembra lani prejema elektriko po 110 kV daljnovodu iz RTP Pivka. Predvidoma do konca leta bo dokončan 20 kV kablovod Pivka-Postojna. »V žledolomu je bilo poškodovanih 83 srednjenapetostnih daljnovodov, 106 nizkonapetostnih omrežij in visokonapetostni daljnovod. Obratovalno stanje naprav je normalno, le ponekod še niso vzpostavljene zanke srednjenapetostnega omrežja, ki bi omogočale rezervno napajanje,« so sporočili iz Elektro Primorske. Omenjeni primer je na delu zanke mesta Postojna ter kamnoloma in asfaltne baze Laže. Posledic žledoloma še niso povsem odpravili na srednjenapetostnih daljnovodih med Pivko in Šembijami, na daljnovodu med Selcami in Prestrankom ter na daljnovodu Senožeče–Razdrto, kjer še niso dokončno nadomestili vseh poškodovanih elementov elektroenergetskega omrežja. Pomanjkljivost pri dobavi elektrike v mesto Postojna je še vedno v tem, da se RTP Postojna napaja le po enem 110 kV daljnovodu iz RTP Pivka. To pomeni, da omrežje ni zazankano in da daljnovod nima ustrezne rezerve na 110 kV nivoju, ki bi pripeljala energijo do RTP Postojna od drugod. Za rezervno napajanje gradijo podzemni 20 kV kablovod iz Pivke. Do sedaj so položili odsek med Pivko in Selcami, v gradnji je odsek med Selcami in Prestrankom, v naslednjih mesecih pa bodo kable položili še med Prestrankom in Postojno. Prednost podzemnih vodov je, da so neobčutljivi na vremenske vplive, kar pomeni, da bo v primeru okvare 110 kV daljnovoda kablovod prevzel napajanje Postojne. To rešitev so uporabili tudi na odsekih, ki so bolj izpostavljeni, kot npr. Lohača-Staje, in na odsekih, ki napajajo veliko število odjemalcev v Postojni.

Ker so stroški zamenjave previsoki, ostaja napajanje podeželja urejeno po nadzemnem omrežju, in zato še vedno bolj ranljivo. Kot je zapisala **Tjaša Frelih**, **predstavnica Elektro Primorska**, bi bilo v primeru podobne ledene ujme tudi danes stanje resno, vendar zaradi izvedenih ukrepov ne tako kritično.

Sanacija po žledu poškodovane železniške proge med Pivko in Borovnico, kjer je bila vozna mreža za napajanje električnih vlakov skoraj popolnoma uničena, naj bi bila končana marca. Takrat naj bi bil delno omogočen tudi potniški promet. Povprečna zamuda potniških vlakov je bila letos 4,8 minute na 100 vlakovnih kilometrov in v povprečju za približno 30 odstotkov večja od lanske. Tovorni promet na progi poteka z menjavami električnih lokomotiv z dizelskimi v Rakeku in Borovnici, saj med postajama vozna mreža še ni obnovljena. Dizelska vleka povečuje stroške.

Po ocenah bodo nadomestili 170 km kontaktnih vodnikov in večino drugih pritrdilnih elementov na stebrih ter okrog 1300 stebrov s temelji, pojasnjujejo v Slovenskih železnicah (SŽ). Upoštevajo, da se žled lahko ponovi, zato povečujejo varnostne količnike posameznih konstrukcijskih elementov in gradijo portalne rešitve nosilnih konstrukcij vozne mreže na železniških postajah, kjer so bile posledice žledoloma najhujše. Naložba v obnovo primorske proge znaša 40 milijonov evrov, od tega je država lani že namenila 14 milijonov. Zaradi posledic žledoloma in s tem povezanih omejitev pri odvijanju tovornega prometa v SŽ niso prepeljali za okrog 700.000 ton tovora, vsak mesec pa zaradi vožnje dizelskih lokomotiv nastane za okrog 1,5 milijona evrov dodatnih stroškov. Močno se je zmanjšalo tudi število potnikov, po ocenah na nekaterih odsekih tudi za okrog 50 odstotkov. Ocenjujejo, da bo škoda zaradi žledoloma samo letos znašala 0,7 milijona evrov. Dodatno finančno breme so za SŽ tudi nadomestni avtobusni prevozi.

Središče Postojne v ledenem oklepu.

Med Koprom in Ljubljano vozita dva vlaka, in sicer potniški vlak, ki odpelje iz Ljubljane ob 15.42 in prispe v Koper ob 18.13, ter Intercity vlak, ki odpelje iz Kopra ob 5.12 in prispe v Ljubljano ob 7.48. Za zdaj večina drugih potniških vlakov na relaciji Ljubljana-Koper ne vozi. Namesto vlakov je organiziran nadomestni avtobusni prevoz, za katerega veljajo vozovnice za vlake, prav tako je za vse relacije mogoče kupiti tudi mesečne vozovnice. Odhodi avtobusov in postanki na vmesnih postajah so usklajeni z voznimi redi vlakov, ki jih nadomeščajo, vendar prihaja zaradi ovir v cestnem prometu do zamud. V skladu s potrjenim načrtom uravnavanja reguliranih cen za leti 2014 in 2015, je predvideno, da se bodo cene prevoza potnikov v notranjem železniškem potniškem prometu zvišale vsako leto za šest odstotkov. Letos se bodo zvišale prvega marca, je sporočil **Janez Krivec, predstavnik za odnose z javnostjo pri Slovenskih Železnicah**.

> Ledena ujma nam je prinesla spoznanje, da v nesreči nismo sami.

Za sanacijo gozdov več let

Žled je pustil dolgotrajne posledice tudi v gozdovih. Sanacijski načrt Zavoda za gozdove predvideva, da bodo za obnovo potrebovali pet let. V ospredju je posek poškodovanega drevja, še zlasti iglavcev, ki predstavljajo potencialno nevarnost za preveliko namnožitev podlubnikov. Na postojnskem področju so do konca preteklega leta uspeli pospraviti 54 odstotkov poškodovanih iglavcev in 18 odstotkov listavcev, vendar je to le dobra tretjina (36 odstotkov) vsega poškodovanega drevja. V zasebnih gozdovih je bilo sanirano 355.000 m^3 lesa, v državnih pa 405.000 m^3. »Velik delež sanacije gozdov smo izvedli s sečnimi stroji. Dela so poleg lastnikov gozdov in koncesionarjev izvajala gozdarska podjetja iz tujine. Danes poteka sanacija počasneje v razdrobljeni zasebni gozdni posesti ter v poškodovanih gozdovih slabše kvalitete. Problem je tudi prodaja posekane lesne mase slabše kvalitete. Tako je trenutno na gozdnih cestah preko 42.000 m^3 neodpeljanega lesa,« je pojasnil **Frenk Prelc**, **vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov na območni enoti Zavoda za gozdove v Postojni**. Poudaril je, da so bile do konca leta očiščene vse gozdne ceste in več kot polovica gozdnih vlak. Na 550 hektarjih poškodovanih gozdov pa so uspeli vzpostaviti tako imenovano gozdno higieno (odstranili so polomljene vrhove drevja in tanjša drevesa, ki prav tako predstavljajo nevarnost za preveliko namnožitev podlubnikov). Pri nekaterih delih je bila vključena tudi širša javnost.

Besedilo: Mateja Jordan, Alenka Furlan Čadež, Ester Fidel; fotografiji: Matej Škrlj.

dogodki

Predsednik TD Pudgura Evgen Požar.

Dan samostojnosti in enotnosti

V občini Postojna smo dan samostojnosti in enotnosti obeležili v Podgori; prireditev že trinajst let organizira Turistično društvo Pudgura. Predsednik društva Evgen Požar je v govoru izpostavil želje in načrte državljanov ob odločitvi za samostojno državo in opozoril na težave, ki nas spremljajo danes. Kratek nagovor z voščilom je imel tudi župan Igor Marentič.

Dan samostojnosti in enotnosti je državni praznik. Praznujemo ga 26. decembra, na dan razglasitve rezultatov plebiscita, ki je potekal 23. decembra 1990. Udeležilo se ga je 93,2 % vseh volilnih upravičencev in kar 95 % udeleženih volivcev je na vprašanje »Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?« odgovorilo pritrdilno. Septembra 2005 so s spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih dan samostojnosti preimenovali v dan samostojnosti in enotnosti, ker naj bi Slovenci na ta dan pokazali največjo mero enotnosti v svoji zgodovini. Smo še enotni? Koliko vprašanih državljanov bi na vprašanje »Kateri državni praznik praznujemo 26. decembra?« vedelo pravilen odgovor? Po že opravljenih anketah zelo malo.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Foto Atelje Postojna.

anketa

Kaj vam je najbolj ostalo v spominu ob ujmi?

Imke Alenka Harbig, Planina

Počutila sem se, kot da me je nek časovni stroj vrgel v leta brez elektrike, z le eno toplo sobo v hiši, ledeno vodo iz pipe in večerjami ob svečkah. V spominu pa sta mi najbolj ostala občutek nemoči proti naravi in občutek skupnosti. Vsak je pomagal svojemu bližnjemu in pomoč je bila vedno, ko jo je kdo potreboval.

Jože Šemrov, Rakulik

Groza. Živim ob robu gozda; še danes slišim, kako je pokalo okrog in okrog. Naenkrat je postalo tako samotno, vse v ledu, brez elektrike, brez gretja. Drugi dan smo elektriko dobili od soseda Janka Šabca, ki je imel agregat, toda le toliko, da smo ohranili živež v zamrzovalni skrinji, medlo luč in si napolnili mobitele. Šele po treh dneh smo lahko stopili iz hiše in prišli do ceste. Take groze si res ne želim več doživeti.

Jože Ambrožič, Slavina

Razdejanje, delo gasilcev, ogromna škoda v gozdu. Slavinski gasilci so bili na terenu cele dni, pomagali niso samo v Slavini, ampak tudi v vseh sosednjih vaseh do Orehka, Žej, Grobišč ... Vsi, ki smo bili kakor koli usposobljeni za delo, smo bili aktivirani, skupaj s traktorji, vitli in drugim orodjem; čistili smo poti, poskrbeli za ogrožene hiše, tolkli led z daljnovodov. Kljub temu da je ogromna škoda v gozdu, ki pripada agrarni skupnosti, deloma že sanirana, nas čaka še veliko dela – pogozdovanje, vlaganje v gozd, vzdrževanje nasadov – dokler gozd ponovno ne poraste.

Boža Križman, Postojna

Dogajanje sem spremljala daleč od doma. Nisem dojela, kako hudo je, dokler nisem iz avtomobila domov grede zagledala razdejanje. Prizori so bili žalostni. Zdelo se mi je, kot da prihajam v drug svet, ne domov. Zaledenela cesta, podrta drevesa, stebri daljnovoda na tleh ... Presunilo me je pripovedovanje domačih, kako nesebičen in solidaren je bil odziv občanov, sosedov, predvsem pa gasilcev in tabornikov. Bilo je hudo, vendar mislim, da smo si Postojnčani po tej nesreči bližji in vemo, čigavo pomoč lahko pričakujemo. Gasilci nikoli ne zatajijo, kar so tudi pokazali.

Stana Prelaz, Gorenje

31. januarja 2014 ne bom nikoli pozabila. Hitro je postalo temno, elektrike ni bilo, mož je prišel iz bolnice, zeblo nas je, ker nismo mogli zakuriti centralnega gretja pa še brez ene same sveče smo bili. Dva dni je bilo zelo hudo. Šele tretji dan sta šla Izidor in Boris lahko v Vinkl, s krpljami na nogah, po dva agregata. Prav pred katastrofo smo zaklali prašiča, skrinja je bila polna mesa. Niti na pogreb sorodnice v Belsko nismo mogli iti. Ne bom pozabila niti mladih Gorenjcev, gasilcev in štirih mladih fantov iz Velike Nedelje,ki so nam pomagali. Imam osemdeset let, mož pa devetdeset, a tolikšne naravne nesreče še nisva doživela.

Margareta Mrše, Prestranek

Kljub neprijetnostim, ki jih je povzročil v naših krajih žled, se spominjam predvsem izredne solidarnosti in medsosedske pomoči; zlasti pri izmenjavanju agregatov, s katerimi so ljudje reševali zaloge v hladilnih skrinjah in ogrevanje. Tudi nesebična pomoč domačih in šestih čeških gasilcev, ki so več kot tri tedne upravljali svoj agregat velike zmogljivosti in oskrbovali z elektriko velik del Prestranka, je vredna lepega spomina.

Marko Jenček, Lohača

»Zgodba« o sanaciji gozdov po žledolomu bo dolga. Domači lastniki gozdov so večinoma opravili svojo dolžnost in se potrudili po najboljših močeh. Posamezniki so, odvisno od razpoložljive opreme in mehanizacije, postorili večja dela in počistili poškodovane gozdove. Država pa je zatajila in ni odigrala svoje vloge. Velike obljube in načrti vlade o pomoči takoj po nastali ledeni ujmi so ostale neizpolnjene, tako kot tudi ustanovitev državnega podjetja za trgovanje z lesom, ki naj bi poslovalo s pomočjo posojila Evropske investicijske banke. Lastniki se srečujejo tudi s problemi prodaje lesa, saj se je odkup ustavil, kar dokazujejo kupi hlodovine ob gozdnih cestah.

Sandra Kovačič, Hruševje

S posledicami žleda sama nisem bila dosti prizadeta, saj gozda nimamo. Žal mi je le mogočnega oreha na vrtu, od katerega je ostalo le deblo, pa še ta si je že opomogel z mladimi poganjki. Vendar sem temeljito spremenila mišljenje o gasilcih in njihovem prostovoljnem delu. Šele ob tej ledeni ujmi sem dojela, da je njihova dejavnost dosti več kot le gasilske veselice in odvečne gasilske vaje ob koncu tedna. Gasilci so brez dvoma redki, na katere se ob naravnih nesrečah lahko zanesemo in na takšno prostovoljno organizacijo moramo biti vsekakor ponosni. Resnično so gasilci prevečkrat prezrti junaki, za katere vemo, da nam bodo v težkih trenutkih priskočili na pomoč.

aktualno

Na Prestranku je oddajnik postavljen preblizu hiš.

NE! baznim postajam v naseljih

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor vzpostavlja ob javnem železniškem omrežju mobilni radijski komunikacijski sistem za železnice. Na seznamu 246 baznih postaj so tudi tri lokacije v Postojni in Prestranku. Čeprav na ministrstvu za infrastrukturo pojasnjujejo, da so leta 2010 oz. 2011 obvestili občine o načrtovanih posegih, so stolpi zrasli, še preden so se krajani zavedli, kaj se sploh dogaja na gradbiščih. Zahtevajo premik stolpov izven naselja.

Tomaž Valenčič, predstavnik civilne iniciative Postojna, je povedal, da so se organizirali konec avgusta, ko je bil stolp že postavljen. "Spraševati smo se začeli, kaj je tukaj zraslo, ne da bi nas obvestili o tem posegu v okolje, " je pojasnil. **Jernej Tominc, predstavnik civilne iniciative Prestranek**, pa je opozoril, da je oddajnik postavljen preblizu hiš. »Če bi izmerili razdaljo med prvo hišo in oddajnikom, je manj kot 30 metrov«. Kot dodaja Tominc, so predstavniki ministrstva za infrastrukturo in Inštituta za neionizirna sevanja ugotovili, da je vplivni radij sevanja 12 do 13 metrov, kljub temu pa skrb krajanov ostaja. **Magda Jakin Černe, predsednica KS Prestranek**, je pojasnila, da se je svet krajevne skupnosti Prestranek odzval na pobudo krajanov, ki so izrazili zaskrbljenost nad novo postavljenim oddajnikom, še posebej, ker sta v Prestranku že dva stolpa mobilne telefonije. S posredovanjem Občine Postojna so v Prestranku na zboru krajanov predstavniki ministrstva predstavili projekt, umeščanje v prostor in morebitne vplive na okolje. Pojasnila z ministrstva so bila izčrpna, a študija, ki jo je predstavila Zveza ekoloških gibanj, ponuja drugačne odgovore, izpostavljajo v CI, ki se je pridružila tudi vseslovenskemu združenju civilnih iniciativ. Ali bo ministrstvo za infrastrukturo opredelilo pobudo civilne iniciative kot upravičeno in izvedlo prestavitev stolpa, še ni znano, jasno pa je, da bi v nasprotnem primeru stroške premika morali pokriti pobudniki.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Tomaž Penko.

Preimenovanje Notranjsko-kraške regije v Primorsko-notranjsko regijo

Z letošnjim letom se je Notranjsko-kraška statistična regija tudi uradno preimenovala v Primorsko-notranjsko regijo.

Do spremembe je prišlo zaradi spremenjene uredbe Evropske unije (EU) o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot, členitev pa je pomembna za usklajevanje regionalnih statistik v EU in za črpanje evropskih sredstev. Primorsko-notranjska regija ostaja del vzhodne kohezijske regije, ki bo v letih 2014-2020 upravičena do 1,27 milijarde evrov sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada. Ker je bila regionalna razvojna agencija poimenovana po Notranjsko-kraški regiji, se je preimenovala v RRA Zeleni kras. Sprememba imena agencije, ki ima sedež v Pivki, deluje pa na območju šestih občin (Bloke, Cerknica, Loška Dolina, Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna), vpliva na spremembo elektronskih naslovov in spletnega mesta, medtem ko ostajajo vsi ostali podatki o podjetju nespremenjeni.

Alenka Čadež Furlan

S kohezijo do komunalne infrastrukture

Projekt izgradnje nove čistilne naprave sofinancira kohezijski sklad, ki bo pokril kar 77 odstotkov stroškov, 15 odstotkov bo primaknila država. Boljši časi se kažejo tudi za projekt rekonstrukcije vodovodnega sistema Postojna-Pivka.

Vladna služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je sredi decembra prejela sklep, s katerim je Evropska komisija potrdila "Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020". Sprejetje omenjenega dokumenta bo omogočilo potreben postopek za prijavo projekta rekonstrukcije vodovodnega sistema Postojna-Pivka. Projekt, vreden okoli 30 milijonov evrov, naj bi potekal v treh sklopih, zajemal pa bo obnovo 53 km cevovodov primarnega sistema in novogradnjo 8,7 km cevi sekundarnega sistema ter rekonstrukcijo in obnovo zajetja Malni, so sporočili iz podjetja Kovod. »Obstoječi osrednji vodovodni sistem Postojna-Pivka je resnično dotrajan in nujno potreben obnove; med drugim beleži do 50-odstotno izgubo vode, starost cevi je v povprečju 45 let, na nekaterih odsekih tudi 80 let in več," je izpostavil **vršilec dolžnosti direktorja Kovoda David Penko**.

Vršilec dolžnosti direktorja Kovoda David Penko.

Projekt obnove vodovodnega sistema se ja začel leta 2008, sodelovalo je osem občin na območju porečja Ljubljanice. Priprave na projekt so potekale pet let, vanj pa je bil vložen milijon evrov. Izbrani izvajalci podaljšujejo svoje bančne garancije, za vsa območja, po katerih naj bi potekali rekonstrukcija in novogradnja, pa so že pridobljene služnosti in gradbena dovoljenja.

Uporabno dovoljenje do konca leta

Zaradi prekomerne preobremenitve in posledično nezadostnega čiščenja odpadnih voda Občina Postojna in Kovod ob pomoči kohezijskih sredstev nadgrajujeta in posodabljata čistilno napravo. Pogodbena vrednost del znaša 2,83 milijonov evrov. Od obstoječega objekta bo ostala le upravna stavba z laboratorijem in dehidracijo blata, bazeni za čiščenje vode in silosi blata bodo odstranjeni. Novo napravo bodo nadgradili s tretjo in četrto stopnjo čiščenja odpadnih voda, s katerima bodo iz odplak odstranjevali nitrate in fosfor, s pomočjo UV dezinfektorja pa onemogočili morebitne mikroorganizme. Dela na čistilni napravi bodo zaključena do konca aprila, ko naj bi naprava začela obratovati poskusno, uporabno dovoljenje pa bi dobila do konca leta.

Da bi preprečili nenadzorovano razlivanje odpadne vode, so med obnovo uredili vodne zadrževalnike, a kot pojasnjujejo domačini, delo ni bilo opravljeno dovolj kvalitetno. Ker gre za kmetijska zemljišča, so nezadovoljni lastniki od predstavnikov Občine, Kovoda, izvajalca in nadzornika del zahtevali takojšnjo rešitev. **Urban Pinter, podsekretar za področje investicij in vodja režijskega obrata**, je ob tem dogodku napovedal, da bodo ponovno preučili sistem dušenja pretoka, ter izpostavil, da je težava tudi v veliki količini padavinske vode, ki doteka v kanalizacijski sistem iz Stare vasi in s Kremence, zato naj bi v Kovodu opravili ustrezen nadzor.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: arhiv Kovoda

Hrenovice

Fara, najstarejši del Hrenovic, je od gručastega jedra Hrenovic oddaljena skoraj kilometer.

Nenavadno topel, čeprav oblačen januarski dan me je zvabil na plan po poteh meni tako ljubega predela jugozahodne postojnske kotline. Po stezicah in poteh, ki se vijejo med travniki, nežno valovitimi vzpetinami, po gozdičih ... Ena izmed njih me je pripeljala do Hrenovic, ki ležijo sredi Spodnje Pivke.

Posebno ime vasi, pomislim, edino v Sloveniji. Najbolje bo, če o imenu pa tudi posebnostih vasi

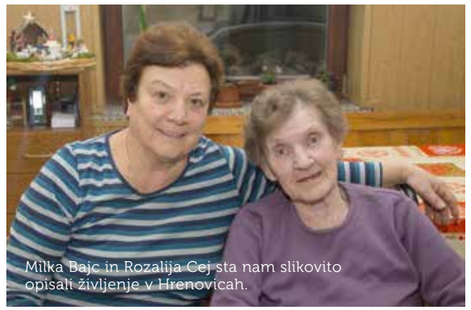

Milka Bajc in Rozalija Cej sta nam slikovito opisali življenje v Hrenovicah.

povprašam domačine. V prvi hiši mi prijazno svetujejo, naj se oglasim pri Milki Bajc. Sprejme me z odprtimi rokami, širokim nasmehom in objemom: »Ne morem verjeti, moja sošolka iz obdobja nižje gimnazije. Kako daleč so ta leta!«

Vice, obdane s hrenom

»Vas naj bi res dobila ime po hrenu in vicah, tako so mi povedali starejši vaščani. Hren je tod okrog nekoč rastel v izobilju, še danes ga je moč najti v Devcah, po planjavah tja proti Goričam in v Njivah. Obdelovanje hrenoviške zemlje je od nekdaj mukotrpno, saj je ilovnata in slabo rodovitna. In zato spominja na življenje v vicah,« pripoveduje Milka. Kljub temu so Hrenovice zanimiva vas. Z Milko greva najprej po nekdanji glavni prometnici, ki prihaja iz severozahoda, iz Šmihela pod Nanosom, Landola in Fare. Po njej so peš prihajali ljudje iz vseh treh navedenih vasi in preko vzpetine Zajček nadaljevali pot v Hrašče in Postojno. Hrenovščani pa so po tej poti zahajali k Fari. Žal je ta danes le opuščena poljska pot. Vaščani danes uporabljajo pot, ki na jugovzhodnem koncu vasi pripelje najprej do kapelice, kjer se priključi na novejšo cesto Bolk– Landol in do Fare. Tretja pot, asfaltna cesta, pa se priključi na regionalno cesto Postojna–Hruševje in vodi do vzhodnega dela Hrenovic.

Pri Fari

Hrenovice so ena izmed najbolj razloženih oziroma razpršenih vasi v občini Postojna. Najstarejši del je Pri Fari (Fara). Hrenoviška pražupnija je bila med najstarejšimi v slovenskem prostoru. Ker je nastala ob čaščenju sv. Martina, ki je bilo pri nas najbolj prisotno od 7. do 10. stoletja, je temu svetniku tudi posvečena. Glede na patrocinij in patronat je na »Hribu« (590 m nad morjem) stala cerkev že v 10. stoletju, čeprav se jo prvič omenja posredno z župnikom šele leta 1272. Kot župnija so Hrenovice prvič omenjene v listinah iz leta 1318. Kdo je ustanovil župnijo, ni znano. Morda oglejski patriarhi, ki so bili od 1028 do 1374 deželni gospodarji hrenoviške zemlje. Pod hrenoviško župnijo je spadalo osemindvajset podružnic. Leta 1787 je cesar Jožef II. izdal dekret o gradnji šol. Fara tako postane tudi posvetno, ne le cerkveno središče.

»V stavbi, ki je žal do tal pogorela, sta bili šola in kaplanija, kasneje krajevni urad. Pri Šentojevih so imeli gostilno ‚Na Havajih'. Ime je dobila po gospodarju, ki je rad prijel v roke kitaro in razveseljeval goste. Znana je bila tudi po slastno pečenih piščancih. V Dužnikovi hiši je bila trgovina z mešanim blagom. Vsako nedeljo je okoliški mesar pripeljal na kilogram oziroma pol kilograma stehtano goveje meso in ga prodajal na »placu«. Kasneje so mu Šentojevi odstopili sobico, potem pa je bila v njej trgovina Kmetijske zadruge,« je povedala Vida Mahnič Stegel.

Ob cerkvi sv. Martina je mogočen »farovž« in ob njem veliki hlevi. Pri Fari je tudi pokopališče z novo mrliško vežico. Fara ima sedem hišnih številk in štirinajst prebivalcev; trije so mlajši od osemnajst let.

Cerkev sv. Martina Pri Fari je samosvoj biser sakralne umetnosti. Njena zunanjščina ima pravokotno obliko, prezbiterij pa triosminski zaključek. Iz fasade rahlo izstopa zvonik, zgrajen leta 1639. Notranjščina je triladijska. Glavna ladja je pokrita z ravnim lesenim ornamentnim stropom, izdelanim leta 2005. Načrt zanj je naredil Leon Debevec; njegovo delo je tudi plastični daritveni oltar. Cerkev in prav tako Križev pot je poslikal Tone Kralj (1942–1943). Naredil naj bi tudi kip Križanega. Po njegovi in Strenarjevi zamisli so leta 1936 popolnoma prenovili oltar. Desni stranski oltar ima v niši sliko Srca Jezusovega, delo Mare Kralj iz 1939. V notranjosti je še veliko izjemnih del. Poudariti velja, da bi morala biti cerkev sv. Martina Pri Fari vključena v turistično ponudbo postojnskega območja.

Cerkev sv. Martina Pri Fari je samosvoj biser sakralne umetnosti.

Bolk, tretji del Hrenovic.

Branko Jurca zbira brusne kamne ...

Franc Drstvenšek pa nenavadne oblike drevesnih korenin in debel ter stara orodja.

Gornji in Dolnji konec

Drugi del Hrenovic je strnjeno, gručasto pozidano jedro, ki leži na blagem pobočju Kresa (535 m) in se polagoma spušča na nižjo vzpetino Zajček, zato domačini delijo vas na Gornji in Dolnji konec. Pobočje Kres je dobilo ime po kresu, ki so ga vaščani vsako leto zakurili na dan sv. Ivana. Zakaj pa se sosednje pobočje imenuje Zajček, ni znano. V starem jedru stojita najstarejša Gorjančeva hiša in Baščeva kašča. Nekatere hiše, čeprav obnovljene, pričajo o »pivškem stavbarstvu«. V tem delu Hrenovic se hiše nizajo druga za drugo ob treh poteh v obliki ipsilona. »V času Italije se je cesta v Dolnjem koncu imenovala Via Somalia, v Gornjem pa Via Eritrea,« je pripomnila Rozalija Cej in dodala, da je bilo življenje v tem delu Hrenovic nekoč zelo živahno. V Burčnikovi hiši je bila gostilna, žal danes hiše ni več. Vaščani so se veliko več družili, predvsem ob cerkvenih praznikih, ob kulturnih prireditvah, igrali so igre, zapeli pod vaško lipo, hodili v Studeno, Predjamo in predvsem k Spodnjemu Bolku na veselice in si tudi medsebojno pomagali pri kmečkih opravilih. Pri Lužarjevih so imeli kolarja in krojača; kovač je bil tudi pri Rupnikovih. »Tišlar« pri Rjavčevih je imel tudi vajence in pomočnike, krojač pri Kentarjevih pa je hodil od hiše do hiše in tako s šivanko preživljal enajst otrok. Vsaka hiša je imela živino, ki jo je »črednik« vsak dan gnal na pašo. Veljalo je pravilo, da so mu pri tem pomagali otroci, in sicer iz vsake hiše toliko dni, kolikor je bilo živine pri hiši. Gospodarji domačij, na katerih ni bilo otrok ali pa so bili ti še premajhni za delo pastirjev, so morali najti pomočnika. Tudi črednik se je hranil pri vsaki hiši toliko dni, kolikor je bilo glav živine na paši. Veliko možakarjev je preživljalo svoje družine s furmanstvom. Tovorili so zlasti les in »konjsko seno« v Trst, Gorico in Istro. Mnogi so odhajali po več mesecev sekat v Kočevski Rog in orat na Kras.

Pri Fari so zgradili novo mrliško vežico, v vseh treh zaselkih je urejena celotna infrastruktura, tudi optično omrežje.

Skoraj ves Gornji konec Hrenovic je pred desetletji uničil požar. Leta 1959 pa sta zgoreli še zadnji hiši s slamnato streho; v tem požaru je ena oseba izgubila življenje.

V starem jedru pričajo nekatere hiše o »pivškem stavbarstvu«.

»Niso se dogajale samo žalostne zgodbe, ampak tudi vesele, hudomušne. Znana je peripetija iz dvajsetih let prejšnjega stoletja, ko so bile vse mlade Hrenovšce včlanjene v Marijino družbo. Ob pogrebu ‚ledih strica' so skupaj s fanti odšle na pogreb, po njem pa v gostilno na sedmino. Prisoten je bil tudi vaški godec; pete so zasrbele in noge so kar same zacepetale in zaplesale. Seveda ples ne sodi na sedmino, zato so se znašle v časopisu »Čuk na pal'ci« s pripisom, da hrenovške punce komaj čakajo smrt kakšnega strica, da bi zopet zaplesale,« je z nasmeškom povedala Milka Bajc.

V tem delu Hrenovic je štiriintrideset hišnih številk in so sto trije prebivalci; veliko je otrok in mladine, saj jih je kar dvajset mlajših od osemnajst let.

Branko Jurca in Franc Drstvenšek sta navdušena zbiralca. Branko zbira brusne kamne, Franc, po poklicu gozdni sekač, pa nenavadne oblike drevesnih korenin in debel ter stara orodja, zlasti kmečka.

Pri Bolku

Tretji del Hrenovic (Pri Bolku) leži na levi in desni strani ob regionalni cesti Postojna–Hruševje. Na levi strani v smeri Hruševja se začne z Ljubičevo domačijo, konča pa z Gornjo Bolkovo, od katere je ohranjen le del stene s stebri kot pričevanje, da se je v njej rodil slovenski učitelj Jožko Turk. Na desni strani ceste se zaselek začne z Milovanovičevo hišo in konča z Domom krajanov oziroma s spomenikom padlim v NOB. S tega konca je bil doma Primožev Jakob, ki je pisal pesmi. Pri Spodnjem Bolku je bila vselej gostilna in je tudi danes Bar Bolk. Pri Adamičevih pa je bila kovačija. Zanimivo je, da je priimek Gornjih in Spodnjih Bolkovih Turk; zakaj so poimenovani Bolkovi, ne ve povedati nihče. Pri Bolku je osemnajst hišnih številk, štiriinpetdeset prebivalcev; šest je mlajših od polnoletnosti.

Zanimivo je bilo tudi številčenje hišnih številk. Stare so se začele na Gornjem koncu, nadaljevale Pri Fari in zaključile Pri Bolku. Danes pa se začnejo v Dolnjem koncu, nadaljujejo Pri Fari in končajo Pri Bolku.

Krajevna skupnost Hrenovice, ki jo vodi Darko Muhič, je zelo dejavna. V last je pridobila stavbo Pri Bolku, ki se zdaj imenuje Dom krajevne skupnosti in je namenjena predvsem za potrebe krajevne skupnosti. V njej domuje tudi Telekom s centralo za širše območje, našel pa se je celo prostor za frizerski salon.

Po večurnem pripovedovanju in obujanju spominov so si bile vse tri pripovedovalke enotne, da je bilo v Hrenovicah včasih bolj veselo kot danes, zato si srčno želijo, da bi čim prej zgradili igrišče, ob katerem bi se srečevali vsaj mladi.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografije: Foto Atelje Postojna.

NINA KAPELJ

Ob torkih popoldne je Nino najlažje poiskati na Kolodvorski ulici, v taborniških prostorih, kjer v rjavi srajci in z rutko okoli vratu pričakuje male murnčke, najmlajšo skupino njenih tabornikov. Zadnja štiri leta je glava postojnske taborniške družine oziroma načelnica Rodu kraških viharnikov. Kar 16 let je že od takrat, ko si je prvič nadela taborniško rutko. Marsikaj se je spremenilo od tedaj in danes so te spremembe del njenih spominov, načrtov za prihodnost in njenega načina vodenja.

»Spremenili so se predvsem otroci. Današnji otroci so veliko bolj aktivni, kot smo bili mi. In veliko željo imajo raziskovati in se učiti stvari; posledično so tudi bolj živahni. Zdi pa se mi, da se je spremenilo tudi mnenje o tabornikih oziroma razmišljanje o prostovoljcih. Dandanes smo bolj priznani in naše delo se bolj vrednoti, kot se je včasih,« razmišlja.

To potrjujejo tudi nazivi, nagrade in pohvale, ki jih je prejela predvsem v zadnjem letu. Po odmevni akciji pogozdovanja, v kateri je sodelovalo 800 prostovoljcev na 17 lokacijah, je bila v mesecu novembru Ime tedna na Valu 202, pred kratkim pa tudi Ona 2014 za dejanje leta po izboru poslušalcev Radia 94 in Osebnost Primorske 2014. *»Taborništvo zlasti v zadnjem letu dobiva neko priznanje. In ko vidiš, da ljudje opazijo tvoj delo, vidijo, kar počneš, in to tudi nagradijo, je to lepo sporočilo: da to, kar delaš, delaš dobro. Sploh pa je bila to zame velika motivacija za naprej. Zdi se mi, da se v Sloveniji prostovoljcem zelo težko reče hvala. In to, da si pohvaljen, da je tvoja organizacija pohvaljena, so res lepi občutki. Sploh če je to v domačem, lokalnem okolju, v katerega vlagaš največ truda, kajti moj primarni cilj in dom so postojnski taborniki in naše okolje.«*

»Vem, koliko mi je taborništvo dalo do sedaj. Dalo mi je več kot šola, fakulteta ali kar koli drugega in želim si, da bi vse to, kar sem sama dobila tu, dala drugim otrokom. Taborniki so namreč šola za življenje.«

Zarodek ideje o pogozditvi je nastal na nacionalni ravni, pri Zvezi tabornikov Slovenije, kjer so jo razvili z Andrejem Leničem, Andrejem Silosom in Urško Bratkovič, nadaljevanje pa se že načrtuje.

»Žled nam je uničil našo taborniško primarno ljubezen, naš dom – naravo. In ko gledamo vse to polomljeno drevje, nas kar stiska pri srcu. Tako smo prišli na idejo, da bi tudi mi nekaj ukrenili. Ker to področje sicer poznamo, nismo pa strokovnjaki, smo k sodelovanju povabili Zavod za gozdove, ki se je odzval zelo pozitivno. Potem je bilo treba zbrati denar z donacijami in jeseni smo izvedli akcijo. To pomlad nas čaka še eno veliko pogozdovanje. Zavedamo pa se, da smo do sedaj posadili 30 tisoč sadik in če jih bomo še 30 tisoč spomladi, jih je za obnovitev slovenskih gozdov še vedno potrebnih 2 milijona. Kar počnemo mi, je samo kaplja v morje, vendar želimo, da bi z našim delom spodbudili ljudi, da tudi sami postanejo malo bolj aktivni in pomagajo naravi,« razlaga z malo žalosti in veliko zanosa. Sama pa bo kmalu imela več niti v rokah pri kreiranju taborniškega programa, saj začne marca opravljati naloge načelnice v izvršnem odboru za program Zveze tabornikov Slovenije. *»Prenovili bomo program za mlade – da bomo imeli vzgojne cilje, načela in program, ki mu sledimo. Moje delo v naslednjem triletju bo spodbujanje dela mladih, da ustvarimo mlajšim dober, njim zanimiv program. Kajti otroci se danes zelo hitro spreminjajo. Včasih je bilo spremembo občutiti po na primer sedmih, osmih generacijah, danes pa se v dveh ali treh letih stvari popolnoma zasučejo.«* Pri svojih 23 letih ji je položaj vodje s pripadajočimi odgovornostmi, delom in postavljanjem vzorov mlajšim generacijam vse prej kot neprijeten. Pravi, da je takšno naredilo taborništvo. *»Vodnik je, kar naredi sama taborniška vzgoja. Taborniška vzgoja je zelo podrejena temu, da ustvarja odgovornega državljana jutrišnjega dne. Vse, kar počnemo, ima močno tendenco, da ustvarja vodje. Bodisi vodje skupin ali cele države. Te taborniške veščine-delajo avtonomne, odgovorne, angažirane, solidarne posameznike. Predvsem pa se mi zdi, da smo taborniki izvrstni improvizatorji, dobri vodje in znamo delati z otroki. To pa je najpomembnejše.«* Delo z otroki je Ninina prva in glavna okupacija. Ko jo vprašam po njenih ljubeznih, se zasmeje: *»V bistvu so taborniki in potem dolgo nič.«* Pravi, da so taborniki njena druga družina. Vendar ne edina v njenem življenju. Posebno naklonjenost čuti tudi do otrok s posebnimi potrebami ali avtističnimi motnjami. Nekoč pa si želi odpreti svoj »taborniški« otroški vrtec. Ker se vse ambicije vrtijo okoli vzgojno-izobraževalnih funkcij, je poleg študija španščine ter pedagogike in andragogike letos vpisala še poklicni tečaj za vzgojiteljico. Tako pridobiva novo perspektivo šolske in taborniške vzgoje. *»Kar opažam v zadnjem času, glede na to, da delam tudi na pedagoškem področju, je, da se šole vedno bolj ukvarjajo z aktivnim učenjem in raziskovanjem ter ugotavljajo, da je učenje z raziskovanjem - »learning by doing« - zelo uspešna metoda. To je metoda, ki jo taborništvo uporablja že vse od začetka, odkar je Baden Powell ustanovil skavtsko organizacijo. Zdi se mi, da sedaj šole črpajo neke ideje tudi iz taborništva – ne samo v Sloveniji, temveč tudi v svetu. Največja razlika pa je med vodniki in učitelji. Kajti vodniki nismo učitelji otrok, ampak smo njihovi prijatelji; otroci nam zaupajo, skupaj lahko ustvarjamo in delamo nore stvari. Ta odnos, ki ga imamo, je tisti velik plus taborništva. Predvsem pa – če si zelo aktiven vodnik, moraš imeti zelo močno notranjo motivacijo, res moraš delati stvari s srcem. Ker drugače ti skupaj s študijem, službo in vsem ostalim enostavno ne znese. In zdi se mi, da otroci močno občutijo, ko si res s srcem pri stvari in se trudiš zanje.«*

Besede o vodenju in srčnosti polaga Nina na mizo brez veliko razmišljanja. Iz njih je razvidno, da je ta način edini, ki ga pozna v taborništvu, in da brez srčnosti takšne funkcije pravzaprav ni mogoče opravljati, ne da bi kdaj zmanjkalo zraka. *»V bistvu ena od stvari, ki se jo naučimo skozi leta, je tudi zelo dobra organizacija časa. Marsikdo me vpraša, kako mi vse uspe, ampak če imaš voljo in si nekaj res želiš, se lahko zelo dobro organiziraš. So pa trenutki, ko bi raje kakšen dan namesto pisanja poročil in razpisov brala kakšno dobro knjigo. Ampak ne, v bistvu nikoli ne pomislim na to, da sem prikrajšana za kar koli.«*

In kdo bi bil osebnost leta po izboru Nine Kapelj? *»Sama ne bi mogla prezreti gasilcev, ker se mi zdi, da so bili letos oni zvezde, glede na to, kaj vse so naredili in kje vse so bili zraven. Zame je osebnost tisti, ki nesebično pomaga in nameni svoj čas tudi za pomoč drugim.«*

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: Matej Škrlj.

Nina Kapelj je »Ona 2014«

Priznanje »Ona 2014« sta Nini Kapelj podelila direktor Radia 94 Sandi Čurk in predsednik vlade Miro Cerar. Prireditev je povezovala Mateja Jordan.

Naziv »Ona 2014« so v akciji regionalne radijske mreže Radio 94 na slavnostni prireditvi v Jamskem dvorcu podelili Nini Kapelj, načelnici Društva tabornikov Postojna - Rodu kraških viharnikov. Po izboru območnih gospodarske in obrtne zbornice je gospodarstvenik minulega leta postal Jernej Pavlin, direktor podjetja Oro Met. Priznanje »podjetnik leta« pa so podelili Francu Šemrlu, samostojnemu podjetniku iz Planine.

Nina je bila obraz lanske akcije »Obnovimo slovenske gozdove«, v kateri je taborniška zveza z Zavodom za gozdove posadila 28.000 sadik mladih dreves, največ prav na Postojnskem. Oro Met, ki ga vodi **Jernej Pavlin**, je vodilni dobavitelj orodjarske industrije v Sloveniji v proizvodnji standardnih in nestandardnih orodnih plošč, prevzema pa tudi vlogo vodilnega dobavitelja v podpori orodjarske industrije po Evropi. **Franci Šemrl** izhaja iz obrtniške družine s 100-letno tradicijo v mizarski dejavnosti. V podjetju izdelujejo danes več različnih tipov oken in vrat, polkna, rolete in žaluzije.

Zbrane v Jamskem dvorcu je nagovoril tudi predsednik vlade Miro Cerar, ki je izpostavil povezovalna, ustvarjalna in inovativna dejanja, Priznanja so podelili tudi zmagovalcem akcije »Naj poletje«. Dve priznanji sta ostali tudi v občini Postojna: prejeli sta ju **Petra Simčič iz salona Ines v Postojni** in **Bojana Dekanj iz trgovine Darinka**. **Gasilci iz PGD Postojna pa so se razveselili donacije Zavarovalnice Triglav.**

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografije: Valter Leban.

Četrt stoletja Živih jaslic v Postojnski jami

Prizori iz svetopisemske zgodbe so bili tudi zaradi posebnih svetlobnih učinkov še bolj impresivni.

Jubilejne jaslice, v enkratni scenografiji našega čarobnega kraškega podzemlja, so tudi lansko iztekajoče se leto dopolnile na svoj edinstvni način. Še vedno ostajajo prva, največja in vsekakor zelo odmevna atraktivna postavitev svetopisemskih prizorov v Sloveniji.

Prireditev, ki se je odvijala v božično-novoletnem času, je privabila več kot 12.500 obiskovalcev iz vse Slovenije in sosednjih držav. Organizator prireditve Postojnska jama, d. d. je dal zelo velik poudarek obogatitvi in razširitvi svetlobne tehnike s posebnimi učinki, ki so celotno predstavo naredili še bolj impresivno.

Novost Živih jaslic so bile tudi nekatere spremenjene postavitve in vsebine prizorov. Svetopisemsko zgodbo o božjem rojstvu je napovedal začetni prizor, ki je bil prvič doslej postavljen v Plesni dvorani Postojnske jame, eden od osrednjih prizorov pa je pričaral pravo senčno gledališče. Zaključek predstave se je odvijal visoko pod stropom največje Koncertne dvorane z nastopom akrobatske točke artistk plesnega gledališča Sinakt – Circo Teatro Danza iz Italije.

Za enkratno doživetje so poskrbeli tudi odlični glasbeni gostje: Alenka Gotar, Julija Kramar in domačin Jure Počkaj. Za veličastno izvedbo celotnih Jaslic je stala uglašena tehnična ekipa različnih strokovnih izvajalcev, zaigralo pa je več kot 40 nastopajočih, pretežno iz vrst naše domače mladine.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv Postojnska jama, d. d.

Božično jutro

Plesalci odplesali zgodbo o prazničnem jutru.

Že petindvajset let zapored je eden od decembrskih večerov rezerviran za plesalce Plesne šole in Plesnega kluba Urška Postojna. Na božično-novoletnem plesnem večeru, poimenovanem Božično jutro, ki ga plesna šola organizira skupaj z Občino Postojna, so se 16. decembra predstavili plesalci vseh plesnih skupin.

Gledalcem, ki so napolnili športno dvorano Osnovne šole Antona Globočnika, je 230 otrok ob pomoči neutrudnih plesnih učiteljev z najrazličnejšimi plesnimi točkami pričaralo večer, poln energije, poguma, dobre volje, raznovrstne glasbe in domiselnih kostumov.

Ob čisto majhnih plesalcih, tistih najbolj prisrčnih in tistih veliko bolj veščih, ki so že zakoračili v najstniška leta, so se predstavili tudi odrasli plesni pari. Vsi skupaj so z domiselno izbranimi plesnimi točkami odplesali zgodbo o željah, pričakovanjih in obdarovanju na božično jutro.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Valter Leban.

Folklorna skupina Torbarji je na praznični prireditvi S plesom in pesmijo v Kulturnem domu Postojna spet predstavila živopisanost folklornega izročila. Na svojo tradicionalno prireditev je povabila goste, ki so s svojim nastopom delček svojega kraja in običajev prinesli tudi na postojnski oder: Folklorno skupino Otroci z Majlonta, Folklorno skupino Rak z Rakeka in ljudske pevce iz Bizeljskega.

V Kulturnem domu Miroslava Vilharja Planina je zadišalo po božičnih praznikih in zimskemu vzdušju. KUD Planina je organiziralo Zimski večer, na katerem so se v slikoviti predstavi nizali gledališki, glasbeni in plesni prizori z Gledališko skupino Ščuka in razigrano Otroško gledališko skupino Ščukice, Moško vokalno skupino Zgun in Vokalno skupino Unica.

V avli Inštituta za raziskovanje krasa je bila v decembru na ogled že tradicionalna razstava Društva likovnih ustvarjalcev Postojna z naslovom Zimska pravljica. Društvo vsako leto dopolni praznično vzdušje s prijetno razstavo tokrat pa so svoj čarobni utrinek dodale še baletke Baletnega društva Postojna. Razstavo je društvo preneslo v Bar Lev na Tržaški cesti 39 v Postojni, kjer si jo lahko ogledate še ta mesec.

Praznični utrinki

December je tako rekoč pokal po šivih, saj so se v naši občini cel mesec odvijale najrazličnejše prireditve in dogodki, ki jim je bilo v prazničnem vrvežu kar težko slediti in jih ujeti. Zbrali smo nekaj utrinkov, ki so obogatili božično–novoletno vzdušje

Že sedmo leto zapored je Postojno v pravljični utrip popeljal Pozdrav zimi in praznik luči. Prireditev je potekala v organizaciji Vrtca Postojna, SGLŠ Postojna in Občine Postojna. Za pobudo in organizacijo je poskrbela vzgojiteljica Vlasta Brecelj Črnič. Zimska pravljica se je začela v okrašenem parku SGLŠ, kjer je vse udeležence pričakala praznična glasba. Zagoreli so gozdarski ogenjčki, ob katerih so otroci prižigali svoje svetilke. Ves čas so udeležence spremljali prijazni palčki in vila, ki je delila čarobni prah. V vlogi Snežne vile je bila pevka Damjana Golavšek. Iz parka se je mnogoštevilni sprevod vil po Tržaški cesti vse do trga v središču mesta.

S tradicionalno prireditvijo »Pravljična vasica Strmca«, odvijala se je v Domu krajanov v Strmci v organizaciji Kulturnega društva Vse ENO Postojna, so na svoj račun spet prišli najmlajši. Že 30. novembra lani so zanje pripravili avtorsko pravljico Branke Kamenšek, ki jo je dopolnil pevski nastop postojnskih otrok z vodjo Mihaelo Bizjak, 14. decembra pa je z lutkovno predstavo Strigalica nastopil Brane Solce. Malčki so z navdušenjem spremljali dogajanje na improviziranem odru, z veseljem pa so si postregli tudi s piškoti in čajem, ki jih je zanje pripravila Marija Lutar.

Besedilo: Polona Škodič, Alenka Čuk; fotografije: Foto Atelje Postojna, Maja Batagelj, Franc Tominc.

Polona je svoja dela prvič razstavila v prazničnem decembru.

Polonini planeti

Decembrsko predpraznično dogajanje v Postojni je dopolnila prva razstava del Polone Škodič, malodane vsem Postojnčanom znane umetnostne zgodovinarke in likovne kritičarke, dejavne tudi na številnih drugih, ne samo kulturnih področjih. Pod naslovom Moji planeti je postavila na ogled skoraj 60 abstrakcij, ob malih kompozicijah iz različnih materialov v kombinaciji številnih tehnik pa so si obiskovalci na odprtju lahko ogledali tudi orgonite Tomaža Adama.

Polonino ustvarjalnost so doslej poznali le redki, v večini sorodniki in prijatelji, med katere je v zadnjih treh letih razdelila nešteto barvitih miniatur. »O razstavi nisem razmišljala, dokler me niso o njej prepričale kolegice iz Društva Prestop,« je skromna avtorica, ki jo navdihuje simbolna oblika kroga, značilna za njena dela. Ta žarijo v barvno živahnih odtenkih in kombinaciji različnih tehnik, od lepljenk raznih vrst papirjev, serviet in svile do pastelov, akvarelov, akrilov in barvnih tušev. Abstraktne miniature tudi samo ustvarjalko spominjajo na mikro- ali makrokozmos.

»Z ustvarjanjem izražam svoje notranje svetove ali pokrajine, predvsem pa iščem neko estetiko, barvno in kompozicijsko skladnost ter kontrastne učinke med oblikami in barvami, strukturami in površinami ...« pojasnjuje Polona, ki svoje ustvarjalnosti ne želi jemati preveč resno. »Nimam se za slikarko. Neskončno pa me privlačijo pogledi na planete in procese v vesolju, ki jih spotoma spremljam po televiziji, ko moj sin gleda oddaje na Discovery Planet, čeprav skoraj ničesar ne razumem,« se pošali in raje kot umetnost svoje delo poimenuje eksperiment ali igra. Ta je lahko tudi posledica radovednosti ali pa naporne brezposelnosti, ki ji je zadnji dve leti dajala vsebino tudi z ustvarjanjem in ob tem sproščala svojo domišljijo. »Lahko bi rekli, da je bila to tudi neka samopomoč,« odkrito prizna Polona Škodič, ki je priložnost ob odprtju razstave ponudila tudi Tomažu Adamu, diplomiranemu astrologu. Ta je občinstvu prvič predstavil orgonite, generatorje in transformatorje življenjske energije.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Kipe je za razstavo posodila hčerka pokojnega kiparja.

Kulturni apel za Frančiška Smerduja

Sredi decembra so v Galeriji TIC-a pri postojnski knjižnici odprli razstavo Kulturni apel za Frančiška Smerduja.

Razstava, ki obeležuje 50-letnico kiparjeve smrti poleg razstavljenih malih plastik hkrati poziva na popravek napake, ki se je zgodila pred skoraj štirimi desetletji. Ulica v Postojni, ki se imenuje po tukaj rojenem kiparju Frančišku Smerduju, je kot Ulica Franca Smrduja napisana narobe. Sorodniki oziroma družina Smerdujevih je ves čas opozarjala na to neljubo napako, a se doslej ni nič spremenilo. S to simbolično prošnjo so ponovno potrkali na občinska vrata. Pristojni so jim prisluhnili in obljubili, da bodo začeli reševati problem, ki bo narekoval vrsto popravkov v dokumentih stanovalcev ulice, v zemljiški knjigi in menjavo tablic hišnih številk.

Razstavo sta organizirala Občina Postojna in Zavod znanje Postojna ob sodelovanju Kulturnega in športnega društva Bakla. Pobudnik razstave Andrej Smerdu je na odprtju predstavil umetnika in namen dogodka. Za glasbeno popestritev sta poskrbela Vokalna skupina Goldinar in Urban Debevec na harmoniki. Kipe je za razstavo posodila hčerka pokojnega kiparja, prav tako akademska kiparka, Mojca Smerdu. Leta 2009 je Postojni darovala očetov kip Prešernovega portreta, ki ga lahko vidimo tudi na pravkar omenjeni razstavi. Razstavo zaokrožajo akti ženskih figur, male plastike v bronu, ki odkrivajo kiparjev izjemen talent in subtilno ustvarjalno naravo. V galeriji bodo na ogled do sredine februarja. Kipar in pedagog Frančišek Smerdu (1908, Postojna -1964, Ljubljana) sodi v sam vrh slovenske kiparske umetnosti sredine prejšnjega stoletja. Njegov opus obsega malo plastiko in vrsto javnih spomenikov, med katerimi sta najpomembnejša Prešeren v Kranju in Ilegalec v Ljubljani. Od leta 1946 do svoje prezgodnje smrti leta 1964 je bil profesor za kiparstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani.

V postojnski občini so kar štiri njegova kiparska dela: spomenik padlim borcem, podoba človeške ribice na fasadi Inštituta za raziskovanje krasa SAZU, bronasti relief Rojstvo v postojnski porodnišnici in spomenik padlim kurirjem v Bukovju. Postojnčani smo lahko ponosni na tako velikega kiparja, ki ni nikoli pozabil svojega rojstnega kraja in korenin. Ravno zato bi mu morali izkazati spoštovanje tudi s pravilno zapisano ulico. Prihodnje leto bodo v prenovljeni Narodni galeriji med prvimi razstavami predstavili Smerdujev izbor monumentalnega kiparstva kot donacijo njegove hčerke temu najvišjemu nacionalnemu hramu slovenske likovne dediščine.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Na prazničnem koncertu so odmevali tudi rockerski zvoki.

Godbeniki ogreli dlani obiskovalcev

Postojnska godba 1808 je svoj novoletno -božični koncert organizirala tradicionalno 26. decembra. Koncert, ki ga je povezovala Tjaša Blaško, je ponudil raznolik repertoar. V zahtevnejših skladbah je odražal kakovostno rast godbe, praznične in za ušesa prijetne melodije pa so ogrele dlani obiskovalcev, ki so tudi tokrat napolnili dvorano na OŠ Antona Globočnika.

Za preplet rockerskih zvokov so godbeniki poskrbeli skupaj z gostujočim Mešanim pevskim zborom Tabor Kalc 1869 Knežak. Skupaj so izvedli skladbo skupine Queen Bohemian Rhapsody. Uradni del koncerta so tradicionalno zaključili s skladbo Radetzky March, občinstvo pa je z bučnim aplavzom nagovorilo godbenike k podaljšku.

Besedilo: Ester Fidel, fotografija: Foto Atelje Postojna.

Oder kulturnega doma je bil premajhen za glasbenike, dvorana pa za prešteviline obiskovalce.

Praznični koncert Glasbene šole Postojna

Več kot dvesto nastopajočih obetavnih glasbenikov, štirje orkestri, jazz ansambel in skoraj 100-članski pevski zbor, sestavljen prav za to priložnost.

Skopa dejstva, če le na hitro preletimo programski list božično–novoletnega koncerta Glasbene šole Postojna; sicer pa večer, poln prijetnih zimzelenih prazničnih melodij, ki je občinstvo, za katero je bila dvorana Kulturnega doma v Postojni dobesedno premajhna, pospremil praznikom naproti. Mladi glasbeniki, sodelovala je večina učencev glasbene šole, so se že tradicionalno predstavili 22. decembra lani. Nastopili so člani kitarskega orkestra (mentorice tega so Nataša Črnugelj, Karmen Širca in Martina Kocjančič), pihalci pod vodstvom Jelene Soro, harmonikarji z mentorico Karmen Krapež in godalni orkester pod taktirko Marinke Kukec Jurič. Jazz ansambel je vodil Mitja Tavčar, pevski zbor, ki so ga sestavljali učenci skupinskega pouka nauka o glasbi, pa Karmen Širca.

Namen večera je bil, kot je v nagovoru poudaril ravnatelj glasbene šole Edvard Popit, »z izbrano glasbo ustvariti prijetno razpoloženje, pričarati lesketanje snežink in prasketanje ognjenih isker, pričarati vonj po praznični potici in dišečih piškotih.«

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Staša Albreht.

Barbara Kogoj je predstavila nekaj svojih oblikovalskih in ilustratorskih del.

Razstava oblikovalke Barbare Kogoj

Na Štefanovo so v Mladinskem centru Postojna odprli razstavo domačinke Barbare Kogoj, ki je predstavila nekaj svojih oblikovalskih in ilustratorskih del.

Barbara Kogoj je leta 2006 diplomirala na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, smer vizualne komunikacije in si zatem pridobila status samostojne oblikovalke ter postala članica Društva oblikovalcev. Njeno delo na področju likovne kreativnosti, oblikovanja in vizualnih komunikacij je vse uspešnejše, saj je, med drugim, ustvarila tudi vrsto prepoznavnih logotipov, celostnih podob, predlog in ilustracij. Delček tega smo si na razstavi lahko ogledali po različnih sklopih. Izboru domiselno in elegantno izdelanih logotipov je sledilo področje embalaže, oblikovanje nekaterih knjig in knjižnih ovitkov, oblikovanje prostora (Ekomuzej Pivških presihajočih jezer, Solinarski infocenter Krajinskega parka Strunjan, Etnološka muzejska zbirka in Brkinski škoromati). Sicer smo avtoričino delo lahko vrsto let prepoznavali tudi na odrski sceni festivala Zmaj 'ma mlade v Postojni in na plakatih (nekaj jih je predstavila na razstavi). Dogodek je zaokrožila predstavitev nove, že četrte knjige Postojnčana Jožeta Debevca »Ljubezen je prišla z zamudo«, katere knjižni ovitek je oblikovala Barbara Kogoj.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv Barbare Kogoj.

Čarobnost žleda tudi v knjigi

Ledena ujma februarja lani je porodila zamisel, kako kolektivno izkušnjo povzeti, ohraniti in položiti v skrinjo dediščine. Celovška založba Fran je razpisala natečaj za literarno pisane spomine na izjemni žled na Slovenskem, v katerem so lahko sodelovali tako pisci spominov kakor avtorji fotografij ledene ujme.

Tema je nagovorila pisce iz domala celotne Slovenije. Prispelo je veliko zapisov, največ seveda s Postojnskega, Pivškega in z Notranjskega. V knjigo se jih je uvrstilo trideset. Njihov skupni imenovalec sestavljajo raznolikost, edinstvenost upovedovalnih perspektiv in osebna izpovednost. Izbor zbranih del sta uredila **profesorica, prevajalka in pesnica Andreja Blažič Klemenc iz Rakitnika** ter založnik in pesnik Franc Merkač iz Celovca. Slednja sta zaslužna tudi za prvotno idejo in pobudo, ki se je rodila aprila istega leta, ko sta v Postojni obeleževala uspešno sodelovanje ob izdaji pesniške zbirke Andreje Blažič Klemenc, izdane pri založbi Fran. Natečaj se je zaključil julija, novembra pa sta že predstavila končano monografijo na 96 straneh s fotografsko naslovnico avtorice **Mojce Požar Štunf iz Pivke** in z naslovom Žled: kratke zgodbe izkustva skozi srhljivo ledeno ujmo in čarobnost žleda v Sloveniji 2014. »Silovitost moči narave so avtorji prelili v zgodbe, ob katerih zastaneta dih in gib in ob katerih bralca navda občutek, da z vratolomno hitrostjo nemočno drvi v neznano,« sta v uvodu zapisala urednika knjige.

Ob knjigi žled je izšla tudi sestavljanka v 120 delih z motivom, ki ga je fotografirala Andreja Blažič Klemenc 2. februarja 2014 v Rakitniku pri Postojni.

Tjaša Blaško

Spoštovani,

od aktivnega vstopa v politiko je minilo pet mesecev. V bistvu zelo malo, ker pa se je v tem zelo kratkem času zgodilo tako veliko, imam občutek, da sem v politiki že celo večnost. Stranka Mira Cerarja je na volitvah prejela najvišjo podporo volivcev. Ljudje so podprli umirjenost in pozitivno naravnanost. Podpora stranki je po volitvah relativno hitro padla, kar razumem kot odziv na dejstvo, da nihče ne more hitro in enostavno spremeniti stanje, do katerega so nas pripeljale vse vlade do sedaj. Osebno še vedno trdno verjamem, da smo na pravi poti in da smo tu zato, da Slovenijo popeljemo iz krize. Priznam pa, da je ravno pozitivno usmerjenost najtežje ohranjati, saj se ves čas vrstijo pritiski na stranko, ki naj bi omajali enotnost poslanske skupine in oslabili njeno politično moč. Manipulacije in laži so stalnica, v ozadju pa različne interesne skupine, ki si ne želijo sprememb, ker živijo dobro.

Zagovarjamo premišljeno privatizacijo, ki pa je potrebna, saj je Slovenija med članicami OECD ena tistih, ki ima najvišji delež državnega lastništva.

Danes bom izpostavila le eno temo, ki v zadnjem času najbolj polni medijski prostor - privatizacijo. Žal je tudi to postala tema, ki deli naš narod, čeprav po moji oceni brez potrebe. Zagovorniki privatizacije in njeni nasprotniki soočajo svoja mnenja in argumente v medijih in v Državnem zboru. Na večih sejah Odbora za finance so se mnenja kresala, končni rezultat glasovanja pa je pokazal jasno sliko. Privatizacijo smo podprli skoraj enotno. Devetnajst (19) glasov ZA in le dva (2) PROTI. Stališče SMC je; privatizacija državnega premoženja DA, vendar nadzorovano! Dejstvo je, da so bila državna podjetja v preteklosti upravljana katastrofalno. Nikoli ne govorimo o razprodaji, temveč umiku politike iz gospodarstva in iskanju odgovornega kupca. Zagovarjamo premišljeno privatizacijo, ki pa je potrebna, saj je Slovenija med članicami OECD ena tistih, ki ima najvišji delež državnega lastništva. Seveda pa mora Vlada poskrbeti, da bodo procesi potekali zakonito, da bodo cene mednarodno primerljive, kupec pa odgovoren in razvojno naravnan.

Vsem, ki bi želeli sporočiti svojo težavo, pobudo, mnenje ali kritiko sem na voljo v poslanski pisarni, na Cankarjevi ulici 6, prvi in drugi ponedeljek v mesecu oz. po dogovoru. Pišite mi na: **erika.dekleva@dz-rs.si**.

Želim vam lepo in mirno leto 2015, predvsem pa veliko pozitivne energije!

Erika Dekleva, poslanka Državnega zbora Republike Slovenije

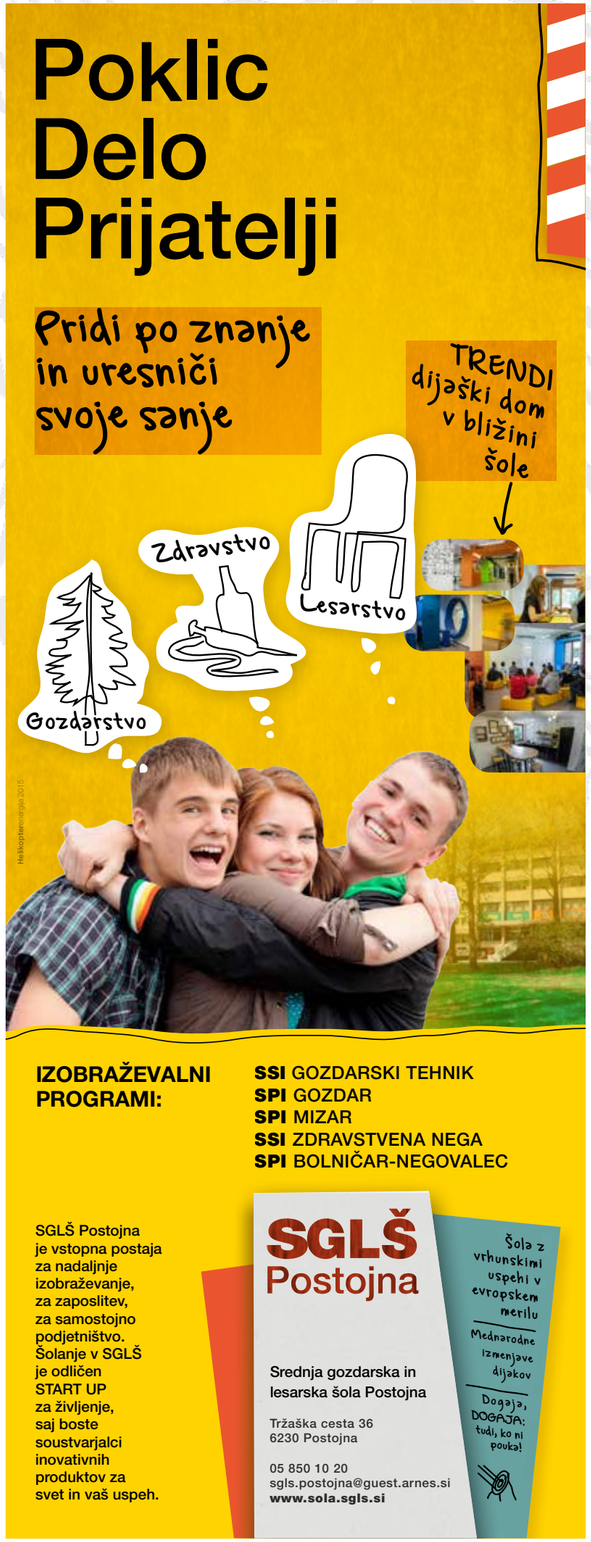

Vpis predšolskih otrok v Vrtec Prestranek za 2015/2016 bo:

v torek, 3. februarja 2015, od 7.30 do 15.00
v sredo, 4. februarja 2015, od 10.00 do 16.00.

VPISOVALI BOMO:
v celodnevni 9-urni program in v poldnevni 5-urni program

V izjemnih primerih se je možno dogovoriti za vpis zunaj tega časa po telefonu 05 620 8504 ali 05 7542 512 do vključno 13. februarja 2015. V vrtec vpisujemo otroke starejše od 11. mesecev. Vpis bo potekal v prostorih šole (šolska svetovalna služba). Starši vlogo za vpis otrok v vrtec pridobite na spletni strani vrtca ali na dan vpisa pri pomočnici ravnateljice. Tisti starši, ki ste vlogo že oddali v šolskem letu 2014/2015, pa vaš otrok do sedaj še ni bil vključen v vrtec, morate vlogo ponovno izpolniti v roku tega razpisa.
Pri izpolnjevanju Vloge za vpis otroka v vrtec, natančno preberite navodila za izpolnjevanje vloge in k vlogi priložite vsa potrebna dokazila. Za vsa morebitna vprašanja vam je na voljo pomočnica ravnateljice Nataša Nelec Sedej tel. 05 620 8504.

Razpis za sofinanciranje športa

Na spletni strani Občine Postojna (www.postojna.si) je bil 15. 1. 2015 objavljen Javni razpis za sofinanciranje programov v javnem interesu na področju športa v občini Postojna v letu 2015. **Rok za prijavo na javni razpis je 30. 1. 2015.**

Nakup gasilskega vozila za gašenje in reševanje z višin

Občina Postojna se je prijavila na poziv Ministrstva za obrambo RS, Uprave RS za zaščito in reševanje za sofinanciranje nakupa gasilskega vozila za gašenje in reševanje z višin. Za sofinanciranje v višini 40 odstotkov vrednosti vozila je namenjenih pol milijona evrov, odločitev ministrstva za obrambo pa bo znana predvidoma do 14. februarja. Pozivu za nakup gasilske avtomobilske lestve, s katero bi korenito okrepili opremljenost postojnskih gasilcev in varnost občanov, se je pridružilo več občin – Cerknica, Bloke, Loška dolina in Pivka, nakup pa podpira tudi občina Vipava.

VPIS OTROK V 1. RAZRED ZA ŠOLSKO LETO 2015/16

ki bo potekal drugi teden v februarju 2015 po naslednjem razporedu:

Osnovna šola Antona Globočnika Postojna

na sedežu šole Cesta na Kremenco 2:

10. in 11. februarja od 8. do 15. ure ter
12. februarja od 9. do 12. ure in od 14. do 17. ure

Vpis bo v dopoldanskem času potekal v prostorih šolske svetovalne službe, v popoldanskem času (po 14. uri) pa v šolski knjižnici.

13. februarja na podružničnih šolah:
Bukovje ob 8. uri, Studeno ob 9.30 in Planina ob 11. uri

Za izjemne primere vpisa izven tega časa se je možno dogovoriti na telefonskih številkah 05 7000 300 in 05 7000 315.

Osnovna šola Miroslava Vilharja Postojna

na sedežu šole Trg padlih borcev 1 a:

10. in 12. februarja od 8. do 15. ure ter
11. februarja od 12. do 18. ure.

Vpis bo potekal v prostorih svetovalne službe. Za izjemne primere vpisa izven tega časa se je možno dogovoriti na telefonski številki 05 7000 916.

Osnovna šola Prestranek

na sedežu šole Ulica 25. maja 14 A:

10. februarja, od 7.30 do 13. ure in
11. februarja, od 10.00 do 16.30.
Vpis bo potekal v prostorih svetovalne službe. Za izjemne primere vpisa izven tega časa se je možno dogovoriti na telefonskih številkah 05 6208 504 in 05 7542 512.

Starši morajo v 1. razred osnovne šole vpisati otroke, ki so bili rojeni v letu 2009. Otroka imajo pravico vpisati v šolskem okolišu, v katerem otrok stalno ali začasno prebiva.

JOGA OBRAZA

PO SISTEMU SAVININE JOGE OBRAZA

Izbrišite moteče, nezaželjene gubice na vašem obrazu v najkrajšem možnem času, na popolno naraven način, brez uporabe botoksa in dragih kirurških posegov. Povrnite koži elastičnost, prožnost in neverjetni tonus. Udeležite se osnovnega tečaja po sistemu Savinine joge obraza.

NA TEČAJU JOGA UČVRSTITEV OBRAZA SE UČIMO POSEBNIH, MEDICINSKO ZASNOVANIH VAJ.

KORISTI:

Briše drobne linije in gube obraza, prekrvavi mišice in podkožna tkiva, ter pospeši nastanek kolagena in elastina, dvigne upadlo kožo (obrvi, vek, lic…), pospeši obnovo celic, uravnava delovanje žlez in vrača obrazu mladosten in sijoč videz.

Prijava (tudi na brezplačno predstavitev) in informacije: 031 404 565

Po koncu našega druženja je ob pridni vadbi razlika na obrazu očitna.
Včasih dramatična. In tudi dokazljiva – s slikami.

NOVO V POSTOJNI!

BREZPLAČNA PREDSTAVITVENA VADBA!
V četrtek, 5. 3. 2015 ob 17.uri v kongresni dvorani »bowling Epicenter Postojna«.

KAM DANES

28. januar
25. februar
2015

vodnik dogajanja v občini Postojna

28 januar 2015 — sreda ob 18.00 — Čitalnica Knjižnice Bena Zupančiča

MIKROROJSTVO dokumentarni film, ki razkriva dogajanje pod mikroskopom v času rojstva
Film je prevedla mag. Ksenija Malia Leban, obporodna svetovalka, ki bo po zaključku filma vodila pogovor z vabljenimi gosti in obiskovalci

30 januar 2015 — petek ob 16.00 — OŠ Prestranek

Odkritje spominskega obeležja tigrovcu Jakobu Dolencu
Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske, OŠ Prestranek, KS Prestranek

30 januar 2015 — petek ob 18.00 — Kulturni dom Postojna

projekcija filma »DOS EXTREME 2014« in najava 9. ultra maratonske kolesarske dirke »DOS EXTREME 2015«
Športno kulturno društvo Notranje, Postojna

6 februar 2015 — petek ob 19.00 — Kulturni dom Postojna

OSREDNJA PRIREDITEV V OBČINI POSTOJNA OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU
Pozdravni nagovor: Igor Marentič, župan občine Postojna
Slavnostni govornik: Ciril Zlobec, slovenski pesnik, pisatelj, publicist, prevajalec, novinar, urednik, nekdanji politik
Nastopajo: Mešani pevski zbor Postojna, dirigent Mirko Ferlan; Baletno društvo Postojna; Recitatorja Prešernove poezije: Helena Čehovin Gerželj in Igor Rojc; Literarna in glasbene točke: dijaki Šolskega centra Postojna

8 februar 2015 — nedelja ob 17.00 — Kulturni dom Postojna

»GRAJSKE PRIPOVEDKE« baletna predstava
Baletno društvo Postojna

11 februar 2015 — sreda ob 18.00 — OŠ Prestranek telovadnica

Tradicionalna kulturna prireditev z naslovom »ZELENO, KI TE LJUBIM ZELENO«
učitelji, učenci in otroci OŠ in vrtca Prestranek

12 februar 2015 — četrtek ob 17.00 — OŠ Antona Globočnika telovadnica

»ODMEV BESED« v počastitev meseca kulture in Prešernovega dne
učiteljice in učenci 1. in 2. triade OŠ Antona Globočnika Postojna

14 februar 2015 — sobota ob 19.00 — Kulturni dom Postojna

VALENTINOV KONCERT z Dalmatinsko klapo Kumpanji iz Korčule
umetniški vodja prof. Emil Martinović
gostje večera: domača Vokalna skupina ELUM iz Postojne; umetniški vodja Karolina Repar

Prodajna mesta: Občina Postojna v času uradnih ur, v turistični agenciji Kompas Postojna, bencinski servisi PETROL, uro pred predstavo v Galeriji na vogalu, poleg vhoda v Kulturni dom Postojna, spletna prodaja: mojekarte.si
info: tel.: 05 7280-700

Vstopnice predprodaja 8 EUR ali eno uro pred koncertom 10 EUR

16 februar 2015 — ponedeljek ob 18.00 — Galerija v TIC Postojna (pri knjižnici)

Otvoritev slikarske razstave AKVARELNA PRELIVANJA avtorja Janeza Ovsca
Kulturni program: učenci Glasbene šole Postojna

Zavod Znanje Postojna, javni zavod

SREDINE SRČNE MEDITACIJE
vsako sredo 18:00 - 19:30
Tomšičeva ulica 32, Postojna
(vhod z Ljubljanske ulice)
Meditacije, za srce in se vsak počuti OK, točno takšen kot je (prostovoljni prispevki)
dr. Nina Vanita Hočevar (PANTEA)

USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE
Mosaic studio – atelje G
Cankarjeva 6, Postojna

USTVARJALNE DELAVNICE ZA ODRASLE
Mosaic studio – atelje G
Cankarjeva 6, Postojna

Vabljeni, da nam informacije o prihajajočih dogodkih sporočate na e naslov: obcina@postojna.si najkasneje do 20. v mesecu.

SPREMLJAJTE:
Spored dogodkov Mladinskega centra Postojna, na **http://www.mcp.si/program**
Mladinski center Postojna
Vilharjeva ulica 14, Postojna

JUTRANJA DINAMIČNA MEDITACIJA
ponedeljek, sreda in petek
6:00 - 7:00
Plesna šola Urška,
Volaričeva ulica 8, Postojna
Vadba, ki dvigne nivo energije, pri kateri preko gibanja pridemo do globokega in spontanega meditativnega stanja (prispevek 5€)
dr. Nina Vanita Hočevar (PANTEA)

V SVETU GLINE Študijski krožek
V seriji petih srečanj bomo skupaj izdelovali unikatne predmete iz gline, spoznavali osnovne tehnike oblikovanja gline ter postopek žganja, s katerim se glina spremeni v keramiko.
Študijski krožki so za udeležence brezplačni.
Prijave sprejemamo do 15. februarja 2015 na telefon **040 462 603 (Flora Otoničar)**
Athena, d.o.o., Kolodvorska cesta 19, Postojna

DRSANJE NA TITOVEM TRGU
Urnik: od ponedeljka – petka
od 16.00 – 21.00 ure
(s predhodno rezerv. za org. skupine: od 8.00 – 14.00 ure) vikendi in prazniki: od 10.00 – 21.00 ure 450 m² veliko ledeno ploskev, lahko uporabniki za skorajda simbolično ceno uporabljajo z lastnimi drsalkami, z doplačilom pa si jih lahko izposodijo tudi na samem drsališču. Za prve korake je na voljo tudi »pingvinček«.

SALSA - PLESNA ŠOLA
vsak petek ob 18.00
Mosaic studio – atelje G
Cankarjeva 6, Postojna

Pridržujemo si pravico do spremembe programa zaradi okoliščin, na katere nimamo vpliva. Dodatne informacije vam nudimo na Občini Postojna. Priporočamo, da program prireditev spremljate na **www.postojna.si**.

Kovod aktivno v novo leto

Podjetje Kovod Postojna je sprejelo nov akt o sistemizaciji delovnih mest, zatorej je prišlo v podjetju do reorganizacije. Podjetje se zdaj deli na dva sektorja in sicer na Tehnično investicijski sektor ter Sektor za kakovost, razvoj in finance. Reorganizacija ne vpliva na zmanjševanje zaposlenih v podjetju, saj so le prerazporedili že razpoložljive vire.

Sodelovanje na strokovnem posvetu ob 50-letnici sanitarnega inženirstva zdravstvene fakultete Ljubljana

5. decembra se je na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani odvijal strokovni posvet ob 50-letnici sanitarnega inženirstva. Na posvetu je Kovod Postojna skupaj s Komunalo Trebnje in profesorji zdravstvene fakultete sodelovalo na strokovnem področju komunalne higiene z naslovom Izzivi komunalne higiene - primer zagotavljanja zdravstveno neoporečne pitne vode. S člankom je podjetje na primeru zagotavljanja kakovostne oskrbe z zdravstveno ustrezno pitno vodo prikazalo izzive, ki jih pred sanitarne strokovnjake, ob odločanju o naložbah v komunalno infrastrukturo, postavlja povezava lokalne politike, lobijev, finančnih in zakonodajnih vplivov ter stališč stroke. Znotraj tega so bile predstavljene značilnosti vodovodnega sistema Postojna-Pivka, stanje sistema pred sanacijo, rezultati mikrobioloških preskušanj v obdobju med leti 2009 in 2014 ter uporabljene tehnološke rešitve ob sanaciji v letu 2012. Povabilo k strokovnemu sodelovanju podjetju veliko pomeni, saj so se posveta udeležili strokovnjaki in vodilni v zdravstvu iz Slovenije ter strokovnjaki in profesorji sanitarnega inženirstva iz Bosne in Hercegovine, Srbije in Danske.

Iskanje rezervnega vodnega vira

Glede na težave s pitno vodo, ki so jim priča prebivalci občin Postojna in Pivka, potekjo vse bolj intenzivne aktivnosti iskanja novega vodnega vira, ki bi razbremenil dosedanji sistem. Kovod Postojna si namreč v sodelovanju z Inštitutom za raziskovanje Krasa, obema občinama in ostalimi strokovnimi službami prizadeva za zagotovitev rezervnega vodnega vira, ki bi v primerih obremenjenosti sistema zagotovil dodatno napajanje. V prvi fazi se bo podjetje v sodelovanju z vsemi organizacijami zavzelo za raziskovanje možnosti dodatnih virov in možnih lokacij, ker

ZA PORIBLJAVANJE NANOŠČICE

Podjetje Kovod Postojna, ki oskrbuje prebivalce občin Postojna in Pivka s pitno vodo ter v obeh občinah skrbi za odvajanje in čiščenje odpadne vode, bo s prispevkom v višini 1.500,00 eurov Ribiški družini Postojna povrnilo stroške letošnjega poribljavanja Nanoščice. Gre namreč za preveliko količino rib v tem vodotoku, kar lahko vpliva na njihov pogin in je zato potreben njihov prenos iz ene vode v drugo, s čimer se prispeva k ohranjanju optimalne strukture in velikosti ribjih populacij. Vodotok Nanoščice, na katerega vpliva delovanje Čistilne naprave Hruševje, je namreč občutljiv, še posebno v primerih, ko pride na čistilni napravi do povečanja organske obremenitve, kar ima za posledico slabše čiščenje naprave ali pa izpiranje bakterij v vodotok. Do tega pride v primerih hudih nalivov, nedovoljenega izlitja večjih količin organskih tekočin v kanalizacijo in tudi v sušnih obdobjih. Primer tovrstnih težav se je na omenjenem območju Nanoščice pojavil jeseni 2011, ko je prišlo do nedovoljenega izlitja organskih snovi v kanalizacijski sistem in onesnaženja vodotoka ter ogrožanja ribjega živeža.

Podjetje Kovod, ki se dobro zaveda občutljivosti kraških površinskih vodotokov, je že takrat pristopilo k izvedbi določenih ukrepov kot so omejevanje dotoka na čistilni napravi ter reguliranje iztoka tako, da je konstanten, kar prispeva k minimalnim možnostim izpiranja bakterij v vodotok. Poleg tega je za potrebe boljšega zavarovanja tega občutljivega vodotoka tudi Občina Postojna naročila dodaten projekt za izgradnjo zadrževalne lagune na iztoku iz ČN Hruševje. Ne glede na že izvedene in predvidene ukrepe pa odvodnjavanje in čiščenje v povodnju Nanoščice še vedno ne bo dokončno urejeno, saj država k dokončni ureditvi odvodnjavanja manjših krajev kot so Ubeljsko, Razdrto, Strane, Šmihel, Landol, katerih vode se stekajo v Nanoščico, še ni pristopila. Izvedba projekta z lastnimi sredstvi lokalne skupnosti pa zaradi zahtevnosti in višine ni možna.

Tam-Tam izgubil tožbo proti Občini Postojna

Družba Tam-Tam, ki je leta 2006 pridobila petletno pravico za oglaševanje v občini Postojna, ni utrpela nikakršne škode, je potrdilo Višje sodišče v Kopru, ki je potrdilo odločitev sodišča prve stopnje in naložilo družbi še plačilo pravdnih stroškov v višini približno 20.000 evrov.

Spomnimo se, da sta Občina Postojna in družba Tam-Tam spomladi leta 2006 sklenili pogodbo, s katero je Tam–Tam za obdobje 5 let pridobil pravico izvajanja oglaševanja na plakatnih mestih, na drogovih javne razsvetljave, na reklamnih panojih z vrtljivo površino in drugih primernih površinah. Hkrati se je Tam-Tam zavezal, da bo na svoje stroške uredil potrebno infrastrukturo (postavil panoje in ostale reklamne površine) in obvestilne table za občino (za ulični sistem, za dobrodošlico ob vstopu v mesto in občino, za obveščanje o določenih kulturnih znamenitostih ...).

Koncesionar je že nekaj mesecev po podpisu začel s kršitvami pogodbe, zato je Občina Postojna leta 2009 vložila tožbo, s katero je najprej zahtevala odstranitev oglasnih mest, potem pa plačilo odškodnine, saj Tam-Tam kljub oglaševanju ni nikoli, niti delno, plačeval dogovorjene najemnine. V tem sporu Občina ni uspela, ker se je sodišče postavilo na stališče, da je bila delno odgovorna za neizvajanje pogodbe. Po izteku pogodbe, ki je seveda nismo bili pripravljeni podaljšati, je Tam–Tam odstranil vsa svoja plakatna mesta, čeprav je bilo s pogodbo dogovorjeno, da jih polovica oziroma po eno na vsaki lokaciji, ostane v lasti Občine. Družba je vložila odškodninsko tožbo zaradi plačila odškodnine v višini milijon evrov, ker naj bi jim občina kljub sklenjeni pogodbi onemogočila izvajati dogovorjeno dejavnost. Ker škode niso z ničemer izkazali, so kasneje v postopku znesek znižali na dobrih 650.000 evrov, ampak tudi tega po mnenju sodišča niso utemeljili, zato je prvostopenjsko sodišče junija lansko leto izdalo sodbo, s katero jim je zahtevek v celoti zavrnilo. Zdaj je to sodbo potrdilo tudi višje sodišče, sodba pa je že pravnomočna.

Učenci od 6. do 9. razreda so v Mercator Centru Postojna razstavili nekaj svojih zamisli za prihodnost.

Ideje za lepši jutri

V avli Mercator centra Postojna je na ogled produkcija »Šole oblikovanja, risanja in pravih idej« trinajstih učencev OŠ Miroslava Vilharja, ki je nastala pod vodstvom profesorja likovne umetnosti in oblikovalca Aleša Pučnika.

V novem krožku, ki ga obiskujejo učenci od 6. do 9. razreda, se učijo predvsem razmišljati, kako priti do pravih idej, pojasnjuje njihov mentor. «Učimo se, kako iz besednih zvez dobiti nove vizualne pomene, risbe. Potem imamo likovno analizo, pri kateri skušamo iz obstoječih predmetov oblikovati nekaj novega.« Učenci se naučijo pri risanju tudi glavnih trikov, ki prispevajo k večji prepričljivosti izdelka.

Oblikovanje, združeno z risanjem in ustvarjanjem pravih idej, si lahko ogledate na štirinajstih panojih, na katerih so učenci predstavili svoje zamisli. Ali bi si obuli »popolnoma prilagodljiv čevelj«, ali raje tistega »za skakanje in hitrejšo hojo«, morda celo »kulsko trendovske drsalke«, stopili na »rolko za vsak teren«, ali se igrali v »lebdečem gradu«? Ogledate si lahko tudi »naslonjač za topel počitek«, » obesek, ki snema«, »telefon, ki ga zgneteš v novo obliko« in »jeti oblekice za naprave«. Med idejami za očala pa lahko izbirate med »modernimi univerzalnimi«, tistimi za »nočno gledanje« in »magnetno sestavljivimi«.

Alenka Furlan Čadež; fotografija: Aleš Pučnik

Otroci so na zabaven način spoznavali pomen čiste vode.

Otroke je obiskal vodni škrat

Podjetje Kovod Postojna je v dveh januarskih tednih v 32 oddelkih postojnskih in pivških šol ter vrtcev izvedlo poučne dejavnosti, v katerih je otroke na zabaven način ozaveščalo o življenjsko pomembni in dragoceni naravni dobrini – čisti pitni vodi. Učne urice so bile nedvomno zgleden primer sodelovanja med izobraževalnimi ustanovami in gospodarstvom.

Irena Sušelj Šajn iz Kovoda, izvajalka učnih uric, je bila navdušena nad vedoželjnostjo otrok, vršilec dolžnosti direktorja Kovoda **David Penko** pa je pojasnil namero, da ozaveščanje vrtčevskih otrok in osnovnošolcev še nadgradijo: »Veseli bomo vsakršnega povabila k sodelovanju v izobraževalnih ustanovah, obenem pa bo v naslednjih tednih začela delovati tudi posebna spletna stran *(www.vodko.si)* s skrbno izbranimi vsebinami in dizajnom, primernim za najmlajše uporabnike, ki bo otrokom na prijazen in zabaven, predvsem pa slikovit način ponazarjala vse o lastnostih in pomembnosti vode.«

Kovod je otroke tudi obdaril z lesenim obeskom vodnega škrata Vodka, v februarju pa bo izbral najbolj izvirne izdelke oziroma plakate z vtisi učne ure o vodi in nagradil najboljši razred.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv Kovoda.

V otroškem zborčku pojejo tudi otroci iz Razdrtega.

S pesmijo v nov dan

Pesem ne pozna meja in odpre srca ob vsakem času. To so dokazali tako organizatorji kot pevci, ki so v večnamenski dvorani v Razdrtem sredi pregovorno turobnega januarja pričarali lep pevski večer.

Krajevna skupnost Razdrto in **Obrtniški mešani pevski zbor Notranjska** iz Logatca sta z organizacijo prireditve »S pesmijo v nov dan« prestopila krajevne in občinske meje in poskrbela, da sta ob gostujočem zboru razveselila občinstvo tudi **Vokalna skupina Ubeljsko** in **Otroški pevski zbor Ubeljsko**. Večer so prepletli izkušeni glasovi logaškega zbora s 30-letno tradicijo, ki ga vodi **Janez Gostiša**. V njem pojejo tudi pevci iz postojnske občine. Dvanajst deklet iz Vokalne skupine Ubeljsko je pod vodstvom **Melite Stegel** vneslo mladostno svežino, Otroški pevski zbor Ubeljsko pa je številne obiskovalce prireditve raznežil. Skoraj dvajset otrok iz Krajevne skupnosti Ubeljsko in Razdrto pridno vadi pod vodstvom **Nine Maver** in **Zale Stegel**, na nastopih pa jih na klaviaturah spremlja **Larisa Hreščak**.

Pevci, ki so s svojim nastopom navdušili tudi **podžupana Andreja Berginca**, in obiskovalci prireditve so se v prijetnem vzdušju družili tudi po uradnem delu.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Matej Štefančič.

Blagoslov konj pri cerkvi sv. Florijana v Orehku.

»Gasilska« fotografija vseh nastopajočih v Slavini.

Žegnanje konj v Orehku in Belskem

V Orehku in pri kozolcu toplarju v Belskem že dve desetletji negujejo žegnanje konj, običaj, o katerem je pisal že Valvazor. 26. decembra, na god sv. Štefana, zavetnika konj, domača župnika po tradiciji blagoslovita konje.

V Orehku, na Prestranku in širši okolici je namreč veliko ljubiteljev konj. Za ohranjanje tradicije žegnanja konj si v Orehku prizadeva Konjeniški klub Prestranek, ki pri organizaciji sodeluje z Orehovci, v Belskem pa

Župnik Ciril Sorč je blagoslovil konje pri kozolcu toplarju.

Turistično društvo Pudgura. V Orehku so na štefanovo žegnali več kot dvajset konj, v Podgori pa so lastniki privedli k obredu petnajst konj. Med svetoštefanskimi šegami so ohranili tudi blagoslov vode, soli in kruha. Sv. Štefan je bil rojen v letih okoli Kristusovega rojstva, mogoče v Jeruzalemu, in leta 34 obsojen na smrt s kamenjanjem. Cerkev ga slavi kot prvega krščanskega mučenca in zavetnika konj, konjarjev, kočijažev, zidarjev, krojačev, kamnosekov, tkalcev, tesarjev, sodarjev in kletarjev.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografiji: Foto Atelje Postojna.

Novoletnega pohoda na Sv. Lovrenc se je udeležilo veliko število pohodnikov.

»Mavrični« obhodi ob koncu leta

Koledniki, njihovo ime izvira rimskih »Kalendae Januarie«, so nekdaj med božičem in praznikom Svetih treh kraljev (poznamo božične, svetoštefanske, trikraljevske kolednike, tepežkarje ...) obiskovali domove, prepevali voščilne pesmi in ljudem zaželeli srečo, zdravje in dobro letino. Koledovanje je bilo domena vaških fantov; hodili so od hiše do hiše in prepevali kolednice, pobirali darove, jih nato skupaj pojedli in popili ter stopili v novo leto. Članice Pevskega društva Mavrica iz Postojne so skupaj z zborovodkinjo Jelko Bajec to staro šego obrnile malce na glavo, saj so same postale kolednice.

Projekt koledovanja, ki poteka pod pokroviteljstvom Občine Postojna že pet let, obsega koledne delavnice (v okviru teh zbirajo članice »koledno« gradivo in se ga učijo), dva koncerta ter koledovanje od hiše do hiše po mestih in vaseh. Na koncertu kolednih in božičnih pesmi so se dekleta pevskega zbora Mavrica (DePZM) skupaj z gosti – Vokalno skupino Slavna (tudi to vodi Jelka Bajec), Ženskim pevskim zborom Prem (vodi ga Vilko Majerič) in triom čelistk – ob spremljavi pianistke Katje Bajec. 20. decembra najprej predstavile v Kulturnem domu Slavina. 27. decembra so koledovale od hiše do hiše, recitirale stare kolednice in zapele pesem ali dve.

Poleg Postojne so obiskale še Pivko in Ilirsko Bistrico, Dilce, Matenjo vas, Slavino, Prestranek in še nekaj vasi v občini Pivka. Pozabile niso niti na najstarejše, saj so zapele tudi v domovih starejših občanov v Postojni in Ilirski Bistrici. Koledovanje so 29. decembra zaključile s koncertom božičnih pesmi v cerkvi sv. Štefana v Postojni. Tam so se jim pridružile članice Vokalne skupine Karina (vodi jih Andreja Tomažič Hrvatin), Vokalna skupina Slavna in pianistka Katja Bajec. Tako kot koledniki nekdaj tudi članice DePZM prinašajo ljudem veselje, dobro voljo in jih povezujejo, še pomembneje pa je, da to staro šego negujejo, na svojih delavnicah zbirajo našo že skorajda pozabljeno nesnovno kulturno dediščino in, kot pravi Jelka Bajec, želijo ta lepi običaj prenesti tudi na naslednje rodove.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Erika Čelan.

Novoletni pohod na Sv. Lovrenc

Turistično društvo Pudgura je novo leto začelo delovno, z organizacijo tradicionalnega pohoda na Sv. Lovrenc. Tudi letos se ga je kljub burji, ki je zapihala zlasti na vrhu Lovrenca, udeležilo veliko število pohodnikov. Večina pohodnikov se je na Lovrenc odpravila po običajni poti s parkirišča v Studenem, nekateri pa so se odločili za daljšo pot preko »Plan« za lovsko kočo nad Gorenjami in nato do vrha.

Gostoljubni člani, predvsem pa članice TD Pudgura so poskrbeli, da so se pohodniki ob sestopu pogreli s toplimi napitki, izgubljene kalorije pa nadomestili z okusnimi klobasami. Občina Postojna je kot vsako leto poskrbela za spominske ploščice.

Ester Fidel; fotografija: arhiv TD Pudgura

Badnji večer v Rakitniku.

Jaslice v cerkvi sv. Mihaela so vredne ogleda.

Badnji večer

Šestega januarja, na predvečer pravoslavnega božiča, so Srbi praznovali badnji večer. Pravoslavni verniki iz Postojne, Pivke in okolice so se v prostorih Srbskega prosvetnega društva Nikola Tesla v Rakitniku zbrali pri maši, ki jo je daroval postojnski paroh Darko Petraković. Po običaju so prinesli tudi badnjak in ga pred prostori društva sežgali, otroci pa so v senu iskali sladke dobrote in sadje.

Gojko Lazić pojasnjuje, da beseda badnjak izhaja iz staroslovanske besede bdenije, ki pomeni pričakovanje. V pričakovanju Jezusovega rojstva prinesejo verniki na ta dan v hišo badnjak - razvejano hrastovo drevo. Posekajo ga tako, da pade na vzhodno stran, od koder prihaja Jezus. Pri sekanju pojejo božične pesmi, doma pa ga badnjičar poljubi in reče: „Mir od Boga in Jezusa, ki je rojen". Gospodinja odgovori, „Dejansko je bil rojen," in poljubi badnjak, ki ga nato namažejo z medom, simbolom duhovnega veselja, in tako pripravljenega sežigajo na ognju. Na badnji večer prinesejo v hišo tudi slamo, ki simbolizira Jezusove jasli, in vanjo položijo bombone, orehe, sadje in suhe fige kot simbol bogate letine in številne živine. Na ta večer se otroci igrajo v slami in iščejo bombone in sadje.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Boro Mirić.

Jaslice, ki jih Kočanci postavijo v dulenskem koncu, vedno presenetijo z nekaj novimi elementi.

Jaslice in prižig luči v Kočah

Za prijeten uvod v sveti večer so s postavitvijo jaslic na prostem in svečanim prižigom prazničnih luči tudi decembra lani poskrbeli vaščani Koč. Stari in mladi so se skupaj s sorodniki in prijatelji zbrali na vasi, kjer so jaslice postavili že četrtič.

Že ob prvi postavitvi leta 2011 so se namenili, da jaslice vsako leto dopolnijo z nekaj novimi elementi. Ob nekaj novih figurah so decembrska pridobitev še mlin, jezerce in pastirska hiška, dodali pa so tudi nekaj nove osvetlitve. Zbrane je najprej pozdravil predstavnik postavljavcev jaslic **Peter Krma**, za njim pa je spregovoril in voščil občinstvu prijetne praznike predstavnik Kulturno športnega društva Koče **Martin Lenarčič**. Ob tem, ko je spomnil na povezanost vaščanov med lanskoletno februarsko ledeno ujmo, je poudaril, kako pomembno je, da ostajajo vaščani povezani ne le ob nesrečah, temveč tudi ob prijetnih dogodkih, kot je bil ta predpraznični večer. Kulturni program so oblikovali mladi domači recitatorji in instrumentalisti.Prijazni domačini so poskrbeli za pogostitev obiskovalcev, ki so jih topli napitki prijetno pogreli, že tradicionalno pa so jim postregli tudi s pravo domačo hrano – letos je bila to jota s klobaso.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Peter Kernel.

Gibljive jaslice v Šmihelu pod Nanosom

Čar jaslic, ki pritegne zlasti otroške zvedave poglede, mora biti v njihovi drugačnosti. To razigranost skušajo že osemnajsto leto zapored pričarati postavljalci jaslic v cerkvi sv. Mihaela v Šmihelu pod Nanosom.

Glavni jasličar je »štromar« **Španov Robert Šantelj**, pomagata pa mu **Malnarjev Toni Šantelj** in **Šklavsov Matjaž Posega**. Jaslice so postavljene v dveh delih, pod vsak stranski oltar ena zgodba. Sveta družina je obdana s celo vasico neutrudnih kmečkih delavcev, družno z raznolikimi domačimi in divjimi živalmi. Postavitev poganja sedemnajst elektromotorčkov in vodni črpalki, to neprestano ponavljajoče se gibanje pa pomaga k omenjeni drugačnosti. Pod drugim oltarjem sta podoba puščave in prihod treh modrecev. **Ogled jaslic je možen do svečnice, to je do 2. februarja.**

Besedilo in fotografija: Marino Samsa

Imenitna zimska rekreacija

Že res, da je v zimskih mesecih prijetno lenariti ob topli peči, a nič manj ni zabavno drsanje na danes vse bolj priljubljenih mobilnih drsališčih. Drsanje pa je bilo lahko priljubljena in imenitna zimska zabava ali rekreacija že nekdaj, kar dokazuje leva fotografija.

Drsanje ne prebuja le nostalgije po starih časih, temveč dokazuje, kako malo je bilo potrebno za kanček družabnosti, smeha in veselja. Seveda se je na trdem ledu marsikdaj »zgodil« tudi kakšen neljub trd pristanek. Kaj je lepšega, kot v mrzlih zimskih mesecih preživeti na ledeni ploskvi prijetno urico, popoldan ali večer, kot so se **v tridesetih letih 20. stoletja** trije Postojnčani zabavali na svežem zraku takole ob drsanju **na zaledenelih mlakah**? Ne le na mlakah, nekaj krogov, morda tudi piruet, so lahko oddrsali kar na nekdanjem košarkarskem igrišču, pa seveda na vsaki nekoliko večji zamrznjeni luži, malce drznejši tudi na zaledeneli Pivki, čeprav še zdaleč niso imeli vsi »nobel« drsalk, pač pa velikokrat le podplate ali preproste, doma narejene drsalke.

V Postojni je na Titovem trgu, pred hotelom Kras, tudi letos (kot je bilo že lani decembra) odprto drsališče na prostem, za kar so zaslužni Studio Proteus Postojna, ki je drsališče postavil (lani kot najemnik, letos kot njegov lastnik), njihovi partnerji in Občina Postojna. Omogočena je brezplačna uporaba prostora in električne energije. Medtem ko med delovnim tednom lahko odprejo drsališče za organizirane skupine po predhodni najavi tudi dopoldne, se v teh dneh v popoldanskih urah majhni in malo večji drsalci lahko drsajo med 16. in 21. uro. Ob praznikih in ob koncu tedna je drsališče na voljo drsalcem med 10. in 21. uro. Uporaba drsališča, tudi z možnostjo izposoje drsalk, je na voljo za simbolično ceno, ob petkih in sobotah pa je poskrbljeno tudi za animacijo otrok. Upamo, da bo zagretim drsalcem vreme služilo čim dlje. Organizatorji računajo, da bo drsališče, odprto do konca februarja.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografiji: arhiv Notranjskega muzeja Postojna, Foto Atelje Postojna.

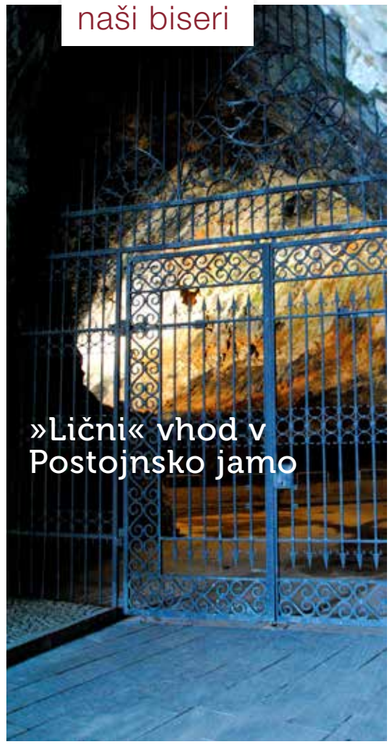

»Lični« vhod v Postojnsko jamo

Pred več kot stoletjem in pol je poklicna pot zanesla v Postojno pravnika, narodnega buditelja in zavzetega naravovarstvenika Antona Globočnika. Vestno in predano je opravljal delo okrajnega glavarja in »kot za svojega najljubšega otroka« skrbel za našo svetovno znano jamo. Antonu Globočniku, predstojniku okrajnega urada, je namreč po funkciji pripadlo tudi predsedovanje upravnemu telesu Postojnske jame, Jamski komisiji. Obe funkciji je opravljal v letih 1863–1885. Na tem mestu ne bomo naštevali nalog, ki mu jih je narekoval položaj predsednika komisije in so bile v prvi vrsti povezane z organizacijo lažjega in kvalitetnejšega obiska jame, pač pa bomo predstavili »biser«, za katerega je zaslužen tudi Anton Globočnik.

Danes si težko predstavljamo podobo okolice, ki se je obiskovalcem Postojnske jame ponujala pred dvesto leti: pusta, redko porasla Sovič in Kacul, ki se dvigata nad jamo, idilična cerkvica sv. Katarine v bližnjem Velikem Otoku, nekje vmes pa lesen mostiček nad reko Pivko in vhod v jamo. Prostor pred vhodom v jamo je zaradi vedno večjega števila obiskovalcev z leti spreminjal svojo podobo. Nekakšen trg pred vhodom v jamo so leta 1864 razširili in poravnali ter zasadili z nekaj drevesi. Poleg nekaterih del v sami jami sodi v tisti čas tudi čiščenje nekoliko nagnjenega, z drobnim kamenjem zapolnjenega rova, ki je potekal vzporedno s starim vhodnim rovom (vrata v tega imajo na prekladi vklesano letnico 1819). Vhod v očiščeni rov (takrat novi vhod) so zavarovali z imenitnimi kovanimi mrežastimi vrati, ki so nosila letnico 1866. Postojnska jama je tako dobila res reprezentančen vhod. Težka kovana vrata je izdelal postojnski kovač Vadnu, načrt zanje pa izrisal gradbeni svetnik Schaumburg. Čeprav zavarovan z velikimi železnimi vrati, nov vhod med obiskovalci ni vzbujal nezaupanja ali celo strahu, temveč je le še krepil sijajno podobo, ki se je nudila njihovim očem. V nekaj let pozneje natisnjenih vodnikih, ki vabijo k ogledu jame, že lahko preberemo, da je pred novim »ličnim« vhodom lep predprostor, nekakšen trg, ki leži 19 metrov nad vodno gladino Pivke. Zasajen je s smrekami, macesni, javori in robinijami (akacijami), na skalnem vencu nad vhodom pa so nasajeni bori.

Novi »lični« vhod je pozdravljal obiskovalce jame okrog 125 let, sprva kot vhod, pozneje pa so obiskovalci skozenj jamo zapuščali. V začetku 90. let prejšnjega stoletja so se v podjetju Postojnska jama odločili, da vrata zamenjajo. Stara vrata so sprva skušali sanirati, a jih je rja že tako načela, da jih je bilo potrebno nadomestiti z novimi. Nova vrata, verno kopijo starih, so pod mentorstvom Milana Dolenca izdelali dijaki Šolskega centra Postojna. Skozi nekdanji reprezentančni vhod (pozneje izhod) obiskovalci danes ne vstopajo več v jamo oziroma je ne zapuščajo, je pa na njem kot spomin na stare čase še vedno nameščena originalna ploščica z letnico 1866.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Nika Čuk.

Tudi četrti film je navdušil občinstvo, med katerim je bil župan Igor Marentič, »glavne igralce« in njihove svojce.

»Stari Postojnčani« na filmu – četrtič

Po koncu I. svetovne vojne je jesen 1918 že tako izčrpanim in obupanim ljudem tudi na Pivki prinesla novo razočaranje. Razsulu Avstro-Ogrske je sledila zasedba Primorske. Nova oblast je Slovencem sicer obljubljala iste pravice, kot jih je Italija nudila svojim državljanom v matični domovini, a so jih že od začetka omejevali, sprva prikrito, kasneje pa so bili Slovenci izpostavljeni vse hujšemu pritisku. Naravno je, da vsaka nova oblast prinese spremembe, a ni nujno, da so vse slabe. Nekatere od teh nato poniknejo skupaj z oblastniki, ki jih prinesejo, druge se obdržijo. In o teh spremembah, predvsem prijetnejših in očem bolj opaznih, je tekla beseda v četrtem filmu o starih Postojnčanih.

Kot prvi trije je tudi ta, ki so ga avtorji naslovili **Življenje pod Italijo in po Italiji**, nastal **v produkciji Studia Proteus**. Producent filma je **Ernest Zakarija - Neto**, organizatorka in pobudnica tega velikega projekta je **Nevenka Burger**, kamero so si izmenjavali **Karmen Tomšič, Manuel Tomšič, Klemen Premrl, Neja Kalan in Franci Korošec - Šoki.** Scenarij in režija sta bila v rokah **Dragane Čolić**, ki je nasledila K. Tomšič. Občinstvo je, kot je v nagovoru pred premiero predvidel Neto, z bučnim aplavzom potrdilo, da je bila zamenjava enakovredna. V filmu so svoje spomine in zgodbe, ki so jih poznali iz pripovedovanj, z režiserko obujali: **Marjanca Adam, Franko Blažina, Marija Burger, Mara** in **Neva Filipčič, Marija Lovko, Milena Merlo in Tatjana Volič**, ter povezovalka **Slavka Barešič**. Del gradiva za film so posneli že 2008, del pa lani. Pripovedovalci, so se navezovali drug na drugega in se dopolnjevali ter nizali zanimive drobce iz preteklosti: kje so lahko kupili hrano, kdo jim je pomagal, če so zboleli, kje so se oblekli in obuli, kako je bilo obiskovati šolo, kako se je spreminjala Postojna, kje so se zabavali in družili, kako so se do njih obnašali Italijani ... Obilica fotografij, ki so jih posredovali pripovedovalci, mnogi drugi Postojnčani in Notranjski muzej Postojna, je zgodbam služila kot odlična kulisa. Novost v filmu so igrani prizori. Odigrali so jih člani Folklorne skupine Torbarji **Majda Božič, Andreja Berlak, Robert Koren in Slavko Kralj**. Premiere filma se je udeležil tudi **župan Igor Marentič**. Zahvalil se je ustvarjalcem filma in poudaril, kako velika bo vrednost filmov čez deset, petdeset let. Preden se je dvorana zatemnila in se je začela projekcija filma, je občinstvo ogrel »izolski« Postojnčan **Drago Mislej Mef**.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Foto Atelje Postojna.

»Sem vzel slovo od domačih ... in se podal na dolgo pot«

Naslovni citat je vzet iz spominskega zapisa »Moj prvi Božič v Ameriki« avtorja Franka Trohe Rihtarjevega, ki ga je Glas naroda objavil leta 1961. Njegovo življenjsko zgodbo, zgodbo svojega starega strica, je več let raziskovala Alenka Veber iz Babnega Polja, urednica pri Celjski Mohorjevi družbi, velika ljubiteljica dediščine, navdušena pohodnica in fotografinja.

Nastala je knjiga Božični in velikonočni spomini, ki jo je ob 100-letnici odhoda F. Trohe v ZDA leta 2013 izdal Zavod Rihtarjeva domačija. 20. decembra so jo medse povabili člani Turističnega društva Pudgura (TD). V kulturnem domu v Studenem je zbrane pozdravil predsednik TD Evgen Požar, prebral odlomek iz knjige in spomnil, koliko Slovencev, tudi iz Studenega, je na prelomu 19. v 20. stoletje zaradi težkih razmer zapustilo domovino.

In o tem času je, s poudarkom na svojem stricu in izseljencih iz Babnega Polja, doživeto spregovorila A. Veber ter ga hkrati primerjala s sodobnim izseljevanjem, predvsem mladih, ki tako kot nekoč njihovi predniki v tujini iščejo predvsem stalni zaslužek in boljše življenje. Občinstvo ji je z zanimanjem prisluhnilo, tako kot v nadaljevanju večera tudi članici TD Vidi Požar, ki je, času primerno, spregovorila o običajih ob božiču in novem letu v Podgori: o mašah zornicah, postenju, čiščenju hiš, Mariji romarici, božičnem drevescu in jaslicah ter poprtniku, posebnem kruhu, ki so ga ob večernem zvonjenju blagoslovili na vse tri svete večere, na zadnji sveti večer pred Sv. tremi kralji pa so košček tega kruha dobili vsi družinski člani in vse živali v hiši. V letu 2014 so začeli v društvu tudi zbirati in zapisovati pripovedi o običajih v Podgori nekoč. »Starejših, ki bi lahko z nami delili svoje spomine, je vedno manj, zato vabimo vse, da nam pri tem pomagate,« je zbrane ob zaključku pozvala V. Požar, potem pa vse skupaj povabila, da poizkusijo katero od dobrot, ki so jih pripravile članice društva.

Besedilo: Alenka Čuk

V projekt Božiček za en dan so se vključili tudi učenci od 1. do 5. razreda OŠ Prestranek.

Božičkov več kot otrok

Zveza društev Mladinski center Postojna (MCP) se je letos drugič pridružila vseslovenski pobudi Božiček za en dan, v kateri se že več let zbira darila za otroke iz socialno šibkejših družin. Akcija je bila izjemno uspešna, saj je kandidatov za obdarovanje med otroki že kmalu zmanjkalo, organizatorji pa so seznam stalno dopolnjevali z novimi imeni.

Tudi prostor v MCP-ju je kmalu postal premajhen za vse lepo okrašene škatle. Ko so te oddali organizatorju, so akcijo nadaljevali v sodelovanju s Centrom za socialno delo Postojna pod nazivom Bodi Božiček. »Za podaljšanje akcije smo se odločili na pobudo tistih, ki so zamudili akcijo Božiček za en dan, pa so vseeno želeli obdariti katerega od otrok,« je pojasnila **Ana Širca**. »Veseli smo, da so se odzvali ljudje iz celotne regije in tudi tega, da je v akciji sodelovalo tako veliko mladih.« Malo pred Božičem so zbrane pakete in igrače predali Centru za socialno delo Postojna, ta pa naprej varnim hišam in otrokom iz socialno ogroženih družin. Ana Širca po uspešno zaključenem projektu poudarja pomen sodelovanja med različnimi dejavniki v regiji in se zahvaljuje vsem ljudem odprtih rok.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv šole.

Nagrajenci (od leve proti desni): Janez Marinčič, Rudolf Blažek, Janko Ozbič, Vinko Marinšek, Veronika Konrad, Mira Pozderec, Jožef Podboj, Franci Šemrl, Stojan Premrl, Ljubo Kapelj in Matjaž Vadnjal.

Srebrni pečat ob 35-letnici OOZ Postojna

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije je ob 35-letnici delovanja podelila Območni obrtno-podjetniški zbornici Postojna priznanje srebrni pečat. Na priložnostni slovesnosti v kulturnem domu so priznanja prejeli tudi številni zaslužni člani zbornice in člani jubilanti.

Podpredsednik upravnega odbora Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije **Ivan Meh** je za uspešno delo na področju obrti in v organih zbornice podelil po štiri bronaste in srebrne ključe. Prejeli so jih **Matjaž Vadnjal, Ljubo Kapelj, Stojan Premrl** in **Sašo Možina**. Srebrni ključ pa so dobili **Franci Šemrl, Jožef Podboj, Mira Pozderec in Janez Marinčič**. Ob tej priložnosti je domača zbornica podelila priznanja za dolgoletno delo v obrtništvu, ki so jih prejeli **Nadja Zver, Veronika Konrad, Vinko Marinšek in Anton Slavec**. Priznanje za obrtnika z najdaljšim stažem v obrtništvu so podelili **Rudolfu Blažku**. Priznanje za najstarejšega še aktivnega obrtnika pa je prejel brivec **Janko Ozbič**.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Foto atelje Postojna.

V podjetju Oro Met bodo še zaposlovali

V podjetju Oro Met v industrijsko–obrtni coni v Neverkah so prepričani, da je kriza v kovinarski industriji že zdavnaj mimo. Še več, dela imajo veliko, saj vztrajno širijo trge in pridobivajo nove stranke ter načrtujejo nadaljnjo rast. »Tudi zaposlovali bomo še,« pravi direktor Jernej Pavlin, ki sta ga za uspešno delo z nazivom gospodarstvenik leta 2014 pred kratkim nagradila postojnska območna enota Gospodarske zbornice Slovenije in Radio 94.

Temelje za uspešno delovanje podjetja Oro Met je pred leti z orodjarsko obrtjo postavil ustanovitelj in večinski lastnik Janez Suša iz Studenega. Danes poslujejo v skupini Oro štiri podjetja, ki prevzemajo vlogo vodilnega dobavitelja za evropsko orodjarsko industrijo. Močni pa so tudi doma, kjer so njihovi kupci tako mali orodjarji kot večja podjetja.

V Oro Metu, ki ga vodi Jernej Pavlin, izdelujejo standardne in nestandardne orodne plošče za vse tipe orodij in CNC obdelane plošče za strojegradnjo. Več kot polovico izdelkov izvozijo, največ v Avstrijo in Nemčijo. Prav na tujih tržiščih vidi Pavlin še veliko možnosti.

»Stalne spremembe zahtev na tržišču nam omogočajo širitev na že tako velikem evropskem trgu. Že letos nameravamo prodajo na Švedskem in v državah nekdanje Jugoslavije povečati za približno pet odstotkov,« optimistično napoveduje direktor neverškega podjetja, v katerem se stalno prilagajajo novim zahtevam trga. »Bistveno je, da si prilagodljiv,« je prepričan direktor Oro Meta. Dobiček vedno vlagajo v razvoj. »Proizvodne prostore iz leta v leto širimo; še ena nova hala bo morda končana že letos.« O uspehu podjetja pričajo tudi zavidljive številke. Število zaposlenih v podjetju Oro Met je z 20 v treh letih zraslo na 55, kar dokazuje izjemno rast. Dodana vrednost na zaposlenega znaša 66.275 evrov. Obseg poslovanja družbe se je v smislu skupnih prihodkov od leta 2011 do 2013 povečal za dobro polovico, vrednost kapitala se je potrojila, pokritost virov financiranja z lastnimi sredstvi pa podvojila. Podjetje se ponaša tudi z najvišjo oceno poslovne odličnosti.

Ekipa je mlada, saj so sodelavci v povprečju stari manj kot 30 let. »Pri nas dobijo delo predvsem orodjarji in strojniki; pri zaposlovanju sodelujemo tako s Šolskim centrom kot Višjo šolo Postojna. Dijaki in študenti opravljajo pri nas prakso, nekaj jih tudi štipendiramo,« razlaga Pavlin. Bistvenega pomena za uspeh podjetja so tudi odnosi med zaposlenimi. »Treba je doseči, da ljudje radi pridejo v službo,« je prepričan Jernej Pavlin, ki poleg znanja, inovativnosti in ustvarjalnosti skupaj z ostalimi spoštuje ključne vrednote za dobro delo v podjetju. To so predvsem odprtost in povezovanje, timsko delo, pripadnost podjetju, socialna varnost ter zadovoljstvo zaposlenih in poslovnih partnerjev. Nenazadnje utrjujejo zaupanje in motivirajo delavce tudi nadpovprečne plače.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Jernej Pavlin (drugi z leve) je gospodarstvenik minulega leta, Franci Šemrl pa »podjetnik leta« po izboru gospodarske in obrtne zbornice.

Mizarstvo Šemrl: vizija in trdo delo, formula za uspeh

Mizarska tradicija družine Šemrl iz Planine je dolga že več kot stoletje. Danes se z mizarstvom, s katerim so začeli leta 1895, ukvarja že četrta generacija Šemrlov. Samostojni podjetnik Franci Šemrl je mizarsko delavnico prevzel od očeta pred 25-imi leti, ko je začel izdelovati stavbno pohištvo. To je izdeloval že njegov praded celo za takratnega haasberškega graščaka Windischgrätza.

Mojster, ki mu je naziv Podjetnik leta 2014 v sodelovanju z Območno obrtno-podjetniško zbornico Postojna v akciji »Ona ali on« podelila Regionalna radijska mreža Radio 94, je četrt stoletja delavnico stalno širil in uvajal nove tehnologije. Iskal je predvsem način, kako izdelati kakovostno leseno okno z dolgo življenjsko dobo, kar mu je tudi uspelo. Njegova formula za uspeh je, kot pravi, enostavna: »Treba je imeti voljo in trdo delati. Brez vizije pa seveda tudi ne gre!«

V podjetju Mizarstvo Šemrl izdelujejo danes več različnih tipov oken, balkonska vrata, vhodna vrata, panoramske stene, nepremična in gibljiva polkna, rolete in žaluzije. Šemrlovi sodijo med prepoznavne proizvajalce stavbnega pohištva doma in na širšem območju Evrope; kljub krizi svojo dejavnost širijo in imajo svoje zastopstvo na območju Avstrije in Italije. »Časi za gradbenike so slabi, a je treba delati naprej,« je neomajen podjetnik, ki nedavno priznanje jemlje kot potrditev, da z dobrim delom lahko preživiš vsako krizo.

Mizarstvo Šemrl, ki je tudi prejemnik zlatega znaka Slovenske kakovosti, zaposluje 16 delavcev različnih profilov. Ob 35. obletnici Obrtne zbornice Postojna je prejel jubilejno priznanje za 25 let dela v obrti, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije pa mu je v zahvalo za dolgoletno uspešno delo na področju obrti podelila srebrni ključ.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Prvič 15. februarja 2015
Ob četrtkih od 18:00 do 21:00

SKUPINA
KREATIVNA
združeni za nove prave ideje

V prostorih podjetniškega inkubatorja
v Velikem Otoku

Vabljeni vsi od 18 let naprej

KREATIVNA - skupina za prave ideje

15. februarja bo v prostorih podjetniškega inkubatorja v poslovno-obrtni coni v Velikem Otoku začela delovati ustvarjalna skupina Kreativna. Njen glavni cilj bo snovanje novih idej, ki bi jih lahko v okviru novoustanovljenih podjetij tudi uresničili. Prave ideje ne poznajo meja, zato ne bodo vezane samo na naš ožji prostor, ampak tudi na evropski.

K sodelovanju želimo privabiti čim več ljudi s Postojnskega, ki radi ustvarjajo in svoje ideje tudi uresničijo. Vabljeni vsi od osemnajstega leta naprej.

15. februarja ob 18. uri bo v poslovno-obrtni coni v Velikem Otoku že prvo spoznavno srečanje, na katerem bodo udeleženci izkusili način delovanja skupine in izvedeli vse podrobnosti o njej.

Idejo za ustanovitev skupine KREATIVNA bo predstavil Aleš Pučnik, oblikovalec, podjetnik in eko entuziast.

Vse za vašo pisarno na enem mestu!

OBRAZCI, REGISTRATORJI, FOTOKOPIRNI PAPIRJI,
PISALA, BIRO OPREMA TER
KARTUŠE IN TONERJI
PO UGODNIH CENAH!
(originalni in obnovljeni)

Papirnica
SCRIPTA
K • O • C • K • A
Cankarjeva 6, POSTOJNA, TEL.: 05 7202 500, FAX: 05 7202 501

ČRNOBELO IN BARVNO TISKANJE
iz USB ključev, pomnilniških kartic, CD/DVD-jev...

Najuspešnejši športniki postojnske občine.

Nagradili najboljše športnike minulega leta

Športna zveza Postojna je na slovesni prireditvi pred božično-novoletnimi prazniki najuspešnejšim športnikom postojnske občine podelila priznanja in plakete, razglasili pa so tudi najboljšega športnika in športnico minulega leta.

Prvi so mala priznanja prejeli učenci, ki so šole uspešno zastopali na šolskih športnih tekmovanjih in osvojili medalje na državnih prvenstvih. Z osnovne šole Antona Globočnika je za odlične dosežke v lanskem letu prejela priznanje ekipa lokostrelcev, za katero so nastopili: Miha Jenček, Nejla Ikanović, Tinkara Kogej Kardinar in Nala Jurca. Z osnovne šole Miroslava Vilharja sta priznanje prejeli košarkarska ekipa mlajših učencev in ekipa učenk v akrobatiki (Klara Simčič, Nika Bremec, Katjuša Simčič). Med posameznicami sta se še posebej izkazali Ula Simšič in Kaja Gerželj. Malo priznanje so prejeli tudi dijaki Šolskega centra Postojna: smučarja Petra Blogar in Žiga Šadl, atlet Emil Pašič ter strelci z zračno puško Miha Petrovčič, Aljaž Gustinčič in Erik Kandare.

Mala priznanja so prejeli tudi športniki iz klubov v mlajših starostnih kategorijah za osvojene medalje na državnih prvenstvih. Atletski klub Postojna so lani uspešno zastopali: Jaka Grže, Aljoša Skok, Žan Skok, Tilen Grmek, Luka Dezos in Tomaž Lenarčič. V postojnskem karate klubu se lahko pohvalijo s številnimi odličnimi dosežki, malo priznanje pa so prejeli: Elma Lišinović, Evana Aksentič, Neca Praprotnik, Lorena Veliči, Luka Prelc, Gašper Prelc, Jaka Cestnik, Tian Manojlovič, Chris Konc, Alex Devič, Peter Arsenič, Tiana Ivanovič, Sara Arsenič, Katjuša Stefanovska, Blaž Gril, Enej Rizmanovski, Andraž Stefanovski, Tarik Ahačič, Adnan Pašagič, Ajan Prelc, Adriana Bajc, Sara Lišinovič in Nuša Habjan. Iz Lokostrelskega kluba MINS so se med najboljše na državnih in pokalnih prvenstvih uvrstili: Matic Jager, Matej Godeša, Miha Godeša, Asta Gerjevič Debevec, Dejan Savić Stojanović, Ajda Perko, Klemen Godeša, Primož Mekina, Aljaž Kaluža in Matevž Mulec. Iz Karate kluba Mawashi so se malega priznanja veselili: Maša Magajna, Alja Kontrec, Lea Kobal Pahor, Tiana Đaković, Zoja Debevec in Larisa Mujagić. Med mladimi kegljači Kegljaškega kluba Proteus so lani izstopali: Mai Klinc, Luka Čadež, Tine Vidmar, Enej Požar, Žana Mlakar, Lara Gerželj in Nejc Miklavec.

Barve Balinarskega kluba Postojna so uspešno zastopali: Gašper Povh, Mia Švara in Črt Gombač. Tudi postojnski šahisti so bili lani uspešni, še posebej so se izkazali: Tilen Malkoč, Dominik Kaluža, Ela Arja Hvala, Uroš Županič Lekšan, Maks Suša, Patrik Malkoč, Lana Jereb in Inja Ajda Hvala. Malo priznanje je prejela tudi Tadeja Dekanja iz Bowling kluba Epicenter.

Za osvojene medalje na državnih prvenstvih so srednje plakete prejeli številni kadeti in mladinci. Iz Balinarskega kluba Postojna so se plakete veselili: Nik Švara, Jan Zakrajšek in ekipa mladincev v postavi Blaž Janev, Matic Lulik, Edin Dedič in Jan Zakrajšek. Med najboljšimi so bili številni člani in članice Lokostrelskega kluba Mins, priznanje pa so prejeli: Nala Jurca, Peter Požar, Jure Marc, Nina Hočevar ter ekipi kadetinj (Nala Jurca, Nina Hočevar in Veronika Godeša) in kadetov (Peter Požar, Jure Marc in Nejc Perko). Malo plaketo za lanske dosežke so prejeli še: Uroš Radosavljević Iz Strelskega društva Postojna, Matevž Rupnik in Krištof Fabjan iz Smučarskega društva Postojna, Žiga Požar in ekipa kadetov iz Kegljaškega kluba Proteus, Tina Stegel iz Karate kluba Postojna ter Žiga Zalar in Janja Kovačič iz Bowling kluba Epicenter.

Veliko plaketo za izredne športne dosežke v letu 2014 so prejeli športniki iz osmih klubov in društev. Iz Lokostrelskega kluba MINS so plaketo prejeli: Rok Bizjak, Barbara Godeša, Konrad Jurca, Sonja Kocjančič, Vladislav Šivec, Vanda Natlačen, Mitja Podkrajšek ter ekipi članic (Barbara Godeša, Mirjana Parko in Anja Stojanović) in članov (Vanda Natlačen, Mitja Podkrajšek in Miloš Marc) z dolgim lokom. Plaketo so prejeli ekipa športnega plesa v disciplini produkcija iz Plesnega kluba Urška, Grega Premrl iz Društva avtoklub MGM, Ivana Hreščak iz Šahovskega kluba Postojna ter Živa Muhič, Natalija Otoničar in Špela Kranjec iz Strelskega društva Postojna. Iz Kegljaškega kluba Proteus so se plakete veselili: Sara Gorjanc, Anja Ulaga, Nejc Jurca, Lucija Zalar, ekipa članic (Tina Janež, Noemi Živkovič, Anja Ulaga, Sara Gorjanc, Nataša Tibola, Lucija Zalar, Maša Miklavec, Sandra Dostanič in Eva Dužnik), ekipa mlajših članic (Sara Gorjanc, Anja Ulaga in Lucija Zalar), ekipa mlajših članov (Robin Ulaga, Andraž Simčič, Nejc Jurca in Danijel Lavrič) ter dvojica mlajših članic (Anja Ulaga in Sandra Dostanič). Veliko plaketo so prejeli še: Anja Hladnik, Nejc Bertoncelj in Marko Nikolić (iz Karate kluba Mawashi) ter Ljuba Ceglar, Jožica Može, Joško Hlede, Anže Grabrijan in Jože Vetrih Iz Bowling kluba Epicenter.

Posebno priznanje postojnskemu športniku, ki sicer ne nastopa za klub iz postojnske občine, je za športne dosežke v lanskem letu prejel odlični košarkar **Aleksej Nikolić** (KK OKK SPARS iz Sarajeva).

Na prireditvi, ki so jo popestrile plesalke Plesnega kluba Urška, so podelili tudi tri velike plakete za 30 in več let dela v športu. Za dolgoletno predanost športni dejavnosti so bili nagrajeni: Branko Peternelj, Jadran Zadnik (Strelsko društvo Postojna) in Franko Šadl (Smučarski kluba Kalič).

Športna zveza Postojna je nagradila tudi športnico in športnika Občine Postojna, ki sta še prav posebej zaznamovala leto 2014. **Plaketo za najboljšo športnico leta je prejela Ivana Hreščak iz Šahovskega kluba Postojna.** Mlada šahistka je lani dosegla največji uspeh na Evropskem prvenstvu v Romuniji, kjer je kot članica državne mladinske reprezentance do 16 let v paru z Lauro Unuk zmagala. Udeležila se je tudi svetovnega prvenstva do 14 let, ki je potekalo v Južni Afriki. **Plaketo za najboljšega športnika postojnske občine v minulem letu pa je prejel član Lokostrelskega kluba MINS Rok Bizjak.** Lani je bil član mladinske in članske reprezentance Slovenije. Dvakrat je izboljšal državni mladinski rekord, osvojil pa je tudi prvo mesto na mladinskem državnem prvenstvu v dvorani. Med drugim se je kot mladinec udeležil dveh evropskih prvenstev in v skupnem seštevku osvojil četrto mesto. Na evropskem prvenstvu v Armeniji je v ekipnem tekmovanju osvojil peto mesto, na dvoranskem članskem svetovnem prvenstvu v Franciji pa je bil z ekipo deveti.

Besedilo: Aleš Cantarutti; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Živa Muhič (v sredini) se je veselila zmage.

STRELJANJE:

Živa Muhič najboljša v Trzinu

Člani Strelskega društva Trzin so drugo januarsko soboto organizirali mednarodno tekmovanje v streljanju s standardno zračno puško in pištolo, na katerem se je pomerilo 250 strelcev iz devetih držav.

Med članicami se je v streljanju z zračno puško z odličnim finalnim nastopom veselila zmage **Živa Muhič** iz Strelske družine Postojna. Z odličnim rezultatom 410,7 kroga je le za 1,5 kroga zaostala za normo, predpisano za nastop na evropskem prvenstvu. V streljanju z zračno pištolo se je med članicami izkazala tudi mlada strelka SD Postojna **Špela Kranjec**. V kvalifikacijskem nastopu se je uvrstila med osem najboljših in si tako pristreljala prvi finalni nastop na mednarodni tekmi. Uspešno je streljala tudi v finalu in tekmovanje končala na odličnem petem mestu.

Nadaljuje se dopisna liga

V 38. dopisni strelski ligi in 26. invalidski ligi so strelci v dopisnem delu opravili doslej štiri od predvidenih šestih krogov. Tekmovanje, v katerem se strelci in strelke merijo z zračnim orožjem (puško in pištolo), pripravlja ŠD Epic. Dopisne lige se letos udeležuje okoli 300 slovenskih strelcev vseh kategorij iz 35 društev, med njimi tudi postojnski upokojenci in upokojenke ter ekipa GSLŠ. Po četrtem krogu so med najboljšimi Škofjeločani, ki sicer branijo lani osvojeni prehodni pokal, med invalidi pa trenutno vodijo Velenjčani.

Matevžu Kerlatcu priznanje SZ Slovenije

Strelska zveza Slovenije je sredi decembra lani pripravila na Ptuju slovesnost, na kateri so razglasili najboljše strelce, strelke in strelske delavce za leto 2014 . Med nagrajenci je bil tudi član SD Postojna **Matevž Kerlatec**, ki je prejel bronasto plaketo Strelske zveze Slovenija za več kot 50 let tekmovalnega nastopanja in aktivnega dela v strelskem športu.

Petra Dobravec v Postojni

Postojno je obiskala najboljša slovenska strelka s pištolo Petra Dobravec iz Železnikov, ki je na svetovnem prvenstvu v Granadi osvojila odlično četrto mesto in s tem izpolnila normo za OI v Riu de Janeiru. Ob tem je nekdanji dolgoletni sekretar Strelske zveze Slovenije **Edvard Progar** uspešni strelki in njenemu trenerju Branku Koširju čestital in jima podaril knjigo Vse o športu na Postojnskem.

Besedilo: Aleš Cantarutti; fotografija: arhiv kluba.

KOŠARKA:

Postojnska članska ekipa najmlajša v ligi

Košarkarji KD Postojna merijo po lanskoletnem izpadu iz 2. Slovenske košarkarske lige (SKL) svoje moči z nasprotniki v 3. SKL zahod. Zasedba je precej spremenjena in pomlajena, tako da je ekipa najmlajša v ligi. Sestavljajo jo: kapetan Luka Šantelj (1992), Edin Jasenčič in Željan Mršič (1987), Ado Salihović (1989), Martin Bajc (1994), Luka Vadnov (1996), Erik Korošec in Matic Palčič (1997), Andrej Čamidžič, Jure Premrl, David Pušonjič, Jakob Renko in Žiga Bajc (1998) ter Matej Valenčič in Jan Bajec (1999). Prišel je tudi nov trener Mladen Rajić, ki je v prejšnji sezoni treniral ženski košarkarski klub Grosuplje.

Sezona za postojnsko ekipo po rezultatih ne poteka uspešno, saj so v enajstih krogih 3. SKL zabeležili prav toliko porazov. Veselimo pa se dejstva, da jo sestavljajo mladi in po večini domači fantje, ki že v rosnih letih pridno nabirajo članske izkušnje. Rezultat v letošnji sezoni vsekakor ni v ospredju, kar pojasnjuje tudi **trener Mladen Rajić**: »Ko sem prišel v klub, sem se moral odločiti, ali pripeljemo v klub izkušene igralce in skrbimo za dobre rezultate ali se obrnemo na mlade domačine in rezultat potisnemo v ozadje. Skupaj z upravo kluba in s **predsednikom Predragom Milovićem** smo se odločili, da damo priložnost mladim in nekaj časa čakamo rezultat. Zato je letošnja sezona takšna, kot je. Res je, da nimamo zmage, a še nobene tekme nismo odigrali v popolni postavi. Sicer pa mladi trenirajo dobro, napredujejo iz treninga v trening in je pravi užitek delati z njimi. V Postojni uživam v svojem delu, všeč so mi dolgoročni cilji kluba, v katerih se najdem tudi sam.« Na nekaj tekmah so bili Postojnčani zelo blizu zmage, a je na koncu vedno zmanjkalo tisto malo moči, kanček športne sreče oziroma nekaj izkušenj. V klubu verjamejo, da prva zmaga ni daleč in vse ljubitelje košarke vabijo, da jih pridejo bodrit na domače tekme.

Razpored tekem: 24. januarja odhajajo Postojnčani v Ljubljano na gostovanje k ekipi Globusa, 30. januarja ob 18.30 sledi v Šolskem centru Postojna domača tekma proti Kopru. Zatem bodo 7. februarja gostovali najprej v Tolminu pri tamkajšnji ekipi, nato pa 14. februarja še na Jesenicah.

Mlajše kategorije

V mlajših kategorijah zastopajo barve Postojne fantje in dekleta. Ekipa kadetov (U 17) uspešno nastopa v 1. slovenski košarkarski ligi (SKL), dve ekipi pionirjev (U 15) pa v 2. SKL. Dekleta ekipe Neso Lhke nastopajo v pionirski 1. slovenski košarkarski ligi.

Kadeti se v drugem delu lige borijo za mesta od 13. do 36., potem ko so prvi del zaključili s šestimi porazi v prav toliko tekmah. Trenutno imajo po osmih tekmah nadaljevanja štiri zmage in štiri poraze. **Pionirji A ekipe** so prvi del 2. SKL končali z dvema zmagama in dvema porazoma, v drugem delu pa imajo ob dveh zmagah štiri poraze. **Člani B ekipe** so v prvem delu zabeležili na štirih tekmah štiri poraze, bistveno bolje jim gre v drugem delu, saj so trikrat zmagali in štirikrat izgubili.

Pionirke ekipe Neso Lhke se po prvem delu in izkupičku dveh zmag in štirih porazov borijo za mesta od 13. do 23. V drugem delu jim gre odlično, saj ob sedmih zmagah še ne poznajo poraza.

Boštjan Blaško

ŠPORTNO DRUŠTVO EPIC:

Epic 1 trenutno na vrhu v bowling ligi

V prvi slovenski moški bowling ligi, v kateri nastopajo kar tri ekipe iz Športnega društva Epic, je potekal osmi krog. Prva postojnska ekipa je premagala tretjo domačo postavo, druga ekipa ŠD Epic pa je ugnala ekipo Strike. Na lestvici vodi Epic 1 pred ekipo Epic 2, med posamezniki pa je trenutno v vodstvu Jožko Hlede pred Anžetom Grabrijanom.

Štirje člani ŠD Epic pa so se drugo soboto januarja v Laškem udeležili prvega turnirja za posamično državno prvenstvo v taroku. Na turnirju je nastopilo 156 igralcev in igralk, najboljši pa je bil Loris Šukljan iz kluba TKM. Med postojnskimi igralci je bil najvišje uvrščen **Bojan Humar** na 73. mesto. Naslednji turnir bo konec januarja v Trebnjem. ŠD Epic organizira sicer vsak prvi torek v mesecu klubski turnir v Postojni.

ŠAH:

Ivana Hreščak in Tilen Malkoč šolska prvaka

Na 19. osnovnošolskem državnem šahovskem prvenstvu, ki je v začetku januarja potekalo v Kranju, so postojnski osnovnošolci ponovno dosegli izjemen uspeh.

V starostni kategoriji do 15. leta je **Ivana Hreščak** z bleščečo igro nadigrala vse nasprotnice in prepričljivo osvojila naslov državne prvakinje. Zmage in naslova državnega prvaka se je v kategoriji do 12. leta starosti veselil tudi **Tilen Malkoč**, ki je v silovitem zaključku pustil za seboj vse nasprotnike. Odlično sta na prvenstvu nastopila še **Lovro Pridigar** (kategorija do 15 let) in **Lana Jereb** (kategorija do 12 let), saj sta se oba uvrstila med deseterico najboljših.

Aleš Cantarutti

Mlajše članice kegljaškega kluba Proteus.

KEGLJANJE:

Številni uspehi postojnskih kegljačev

Ob decembrskem in novoletnem tekmovalnem premoru v članskih kegljaških ligah so se za naslove državnih prvakov v različnih disciplinah pomerili tekmovalci v kategoriji kadetov in mlajših članov, potekal pa je tudi zaključni turnir za deklice in dečke, na katerih so se postojnski tekmovalci ponovno odrezali odlično.

V kategoriji mlajših članic so dekleta **KK Proteus (Anja Ulaga, Sara Gorjanc, Lucija Zalar, Maša Miklavec in Sandra Dostanič)** še tretjič zapored, tokrat z veliko prednostjo pred zasledovalkami, postala državne ekipne prvakinje. Ekipa mlajših članov, v kateri sta se še posebej izkazala **Žiga Požar** in **Danijel Lavrič**, je osvojila tretje mesto. Na državnem prvenstvu dvojic se je naslova najboljših veselil tandem Anja Ulaga in Maša Miklavec, mladi Žiga Požar pa je na kadetskem državnem prvenstvu v disciplini sprint osvojil tretje mesto. Med dečki in deklicami, ki so se pomerili na sedmih turnirjih po Sloveniji, je med najstarejšimi zmagal Žiga Požar, v starostni kategoriji nižje pa je bil **Tine Vidmar** drugi.

V začetku januarja se je s spomladanskim delom nadaljevalo prvenstvo v slovenskih kegljaških ligah. Članice KK Proteus se bodo v prvi ligi potegovala za tretje, z malce sreče celo za drugo mesto, ki vodi v evropski ali NBC pokal. Obe moški ekipi (v I. A oziroma II. ligi zahod) pa se bosta nekoliko oslabljeni poskušali izogniti spodnjemu delu prvenstvene lestvice.

Besedilo: Aleš Cantarutti; fotografija: arhiv kluba.

SMUČANJE:

Prva tekmovanja za postojnske smučarje

Tekmovalci Smučarskega kluba Kalič in Smučarskega društva Postojna so se drugi januarski konec tedna na Cerknem pomerili na prvih tekmah za Pokal Notranjsko-primorske regije - Notranjski pokal ter zabeležili lepe uspehe.

Na prvem veleslalomu v soboto si je **Jan Marolt** (SK Kalič) med starejšimi mladinci privozil odlično tretje mesto, na drugi tekmi v nedeljo pa je bil še boljši in z dokaj prepričljivo prednostjo stopil na najvišjo stopničko zmagovalnega odra. **Žana Abram** je na drugi tekmi med mlajšimi cicibankami osvojila drugo mesto, zmagovalnemu odru pa sta se s četrtim mestom v svojih kategorijah povsem približali **Anamarija Vidergar** in **Tija Klemen** (vse SK Kalič).

Odlične rezultate so na prvih tekmah na Cerknem dosegli tudi člani Smučarskega društva Postojna. V svojih starostnih kategorijah so se med najboljše tri uvrstili: **Matevž Govekar, Urša Poženel Vilhar, Kaja Kaluža, Kaja Rebec, Kaja Gerželj, Aleks Ronzullo, Aljaž Kranjec, Alja Ronzullo, Martin Čop** in **Luka Čop**.

Jan Marolt v akciji.

V začetku januarja so se na smučišču Ski bor - Črni vrh najmlajši člani SK Kalič učili prvih smučarskih zavojev. Šole smučanja se je udeležilo več kot 25 otrok, ki so kljub težkim razmeram na smučišču uspešno preživeli letošnji prvi smučarski dan.

Aleš Cantarutti, fotografija: arhiv kluba.

BALINANJE:

Zimska balinarska liga

Prvoligaški Balinarski klub Postojna v tako imenovanem mrtvem oziroma zimskem obdobju tudi v sezoni 2014/15 organizira Zimsko balinarsko ligo.

V Zeleni balinarski dvorani nastopa ob koncu tedna (vselej ob 10., 14. in 17. uri) tokrat osem ekip: Postojna, Športni park, Sovič (oba Postojna), Rakek, Cerknica, Hrašče, Podgura (Belsko) in Tičnica (Rakek). Posamezno ekipo sestavlja po sedem igralcev, ki se med seboj merijo v posamični igri (4 x) ter v dveh dvojicah in dveh trojkah. V popularni ligi, ki se je začela zadnje dni novembra, je bilo odigranih že šest krogov. Zaključila se bo sredi aprila, ko bo najprej na sporedu polfinale in nato še obračun za tretje mesto oziroma naslov prvaka Zimske lige 2014/15. Zmagovalec bo prejel pokal, nagrajena pa bo tudi preostala trojica najboljših ekip.

Brane Fatur

Pomembna okrepitev Balinarskega kluba Postojna

V prestopnem roku v začetku januarja je vrste Balinarskega kluba Postojna okrepil nadarjeni mladi balinar iz Sežane Matija Povh, sicer dobitnik medalje z lanskega mladinskega svetovnega prvenstva. BZS ga je lani razglasila za najboljšega slovenskega balinarja v mladinski konkurenci. Matija je še mladinec, a bo okrepil tako mladinsko kot tudi člansko ekipo BK Postojna. Ta trenutno vodi v 1. državni ligi in se poteguje za uvrstitev v super ligo. V vodstvu BK Postojna so prepričani, da je prihod Matije v Postojno pomembna okrepitev ter da se bo hitro in uspešno priključil mladi perspektivni postojnski ekipi.

Besedilo: Aleš Cantarutti

Športnico in športnika leta 2014 bomo predstavili v februarski številki Postojnskega prepiha.

28. december: v prometni nesreči na avtocesti pred odsekom za Postojno je bilo udeleženih 54 vozil.

Verižno trčenje je zakrivil nenaden snežni zastor

Konec decembra se je pred izvozom za Postojno v smeri proti Kopru zgodila ena najmnožičnejših prometnih nezgod v zgodovini slovenskega prometa. Hiter odziv in usklajeno delovanje reševalnih in zdravstvenih služb, gasilcev, policije, Darsa in Občine sta lahko primer dobre prakse.

V nesreči je bilo udeleženih 54 vozil, med njimi tudi avtobus s 47 potniki in trije polpriklopniki. Med 120 udeleženci je bila tudi smrtna žrtev, 38 poškodovanih oseb so odpeljali v bolnišnice v Izolo, Šempeter in Ljubljano. V reševalni akciji je sodelovalo 49 gasilcev z 12 vozili iz gasilskih društev Postojna, Cerknica, Studeno in Veliko Ubeljsko, 16 vozil nujne medicinske pomoči iz Postojne, Cerknice, Logatca, Ljubljane, Sežane in Ilirske Bistrice, prehospitalne enote NMP Obala iz Ajdovščine in Nove Gorice ter podjetja Meditrans s preko 30 reševalci, 15 policistov, dve izmeni delavcev DARS-a in ostali. Udeležencem nesreče so pomagali tudi psihologinja in delavci Centra za socialno delo ter župan in člani občinskega štaba CZ.

Do nesreče je prišlo 28. decembra nekaj čez 13. uro pred izvozom za Postojno v smeri proti Kopru. Kot so naslednji dan po nesreči pojasnili na tiskovni konferenci, je prvi ustavil voznik osebnega vozila, za katerim je zatem trčilo več kot 50 vozil, tudi tri tovorna in avtobus. **Mitja Palčič, komandir prometne policije Koper**, je pojasnil, da je bilo cestišče dobro očiščeno, vendar je na tem odseku v sicer lepem vremenu zapihala močna burja, dvignila sneg in nenadoma naredila snežno zaveso, vozniki pa so vanjo zapeljali z normalno hitrostjo. Kot je ocenil Palčič, so vozniki samodejno zmanjšali hitrost ali celo zavirali, in prišlo je do trkov, saj je vidljivost postala skoraj nična. Kljub hudi prometni nesreči je nekaj dejstev, ki jih lahko opredelimo kot sreča v nesreči, je povedal **Andrej Tratnik, vodja intervencije iz PGD Postojna.** Zaradi bližine izvoza z avtoceste so lahko hitro prepeljali udeležence v Darsovo bazo, avtobus je ostal nepoškodovan in je nudil začasno zatočišče, vlečna vozila so lahko hitro odstranila razbitine z avtoceste, ki je bila zopet odprta za promet nekaj čez 21.uro.

Župan Igor Marentič je skrbel za koordinacijo občinskih služb, članov občinskega štaba Civilne zaščite in zaposlenih na Centru za socialno delo. "Skupaj z dvema socialnima delavkama Centra za socialno delo Postojna in s psihologinjo Slovenske vojske sem se pridružila udeležencem v Darsovi bazi, kjer smo jih v sodelovanju z občinskim štabom Civilne Zaščite oskrbeli s toplimi napitki in hrano," je povedala **Patricija Može, direktorica Centra za socialno delo Postojna**. Pretresenim udeležencem so pomagali pri komunikaciji s svojci, prevozu in urejanju prenočišča.

Dobro sodelovanje je pohvalila tudi **direktorica Zdravstvenega doma Postojna dr. Irena Vatovec**. "Ko smo ugotovili, za kakšen obseg nesreče gre, smo prevzeli koordinacijo zdravstvene oskrbe. Ekipa tehnikov in zdravnika na terenu je sporočala Centru za obveščanje, kaj potrebujemo, " je pojasnila.

Vodja službe za upravljanje prometa in prometne varnosti na Družbi za avtoceste v RS (Dars) Ulrih Zorin je opozoril, da je vse več ekstremnih vremenskih pojavov, ki bi jih morali upoštevati tudi vozniki, pri katerih vse pogosteje opažajo vožnjo z neustrezno varnostno razdaljo in nepravilno prehitevanje.

Ker so bile včasih ob avtocesti nameščene palisade oziroma snegobrani, so se pojavila ugibanja, ali bi ti preprečili, da bi burja na avtocesto nanesla sneg. Na Darsu so pojasnili, da "snegobrani ne bi zmogli zadržati ekstremne snežne nevihte, ki se je zgodila v času nastanka prometne nesreče. Ker so vremenska dogajanja na tem odseku primorske AC podvržena različnim oblikam pihanja vetra (burje), ki ga ob sneženju spremlja tudi sneg, je nemogoče preprečiti močne sunke vetra. Tudi postavitev snegobranov se na tem območju ni izkazala kot učinkovit ukrep.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Gasilsko društvo Postojna.

Za lažje prepoznavanje in pomoč pri premagovanju depresije je v decembru v Zdravstvenem domu Postojna stekla prva brezplačna delavnica, posvečena duševnemu zdravju. Odvijala se je v programu svetovanja za zdravje, ki ga izvajajo Zdravstvenovzgojni centri zdravstvenih domov v Sloveniji.

Depresija je vse pogostejša duševna, oziroma čustvena motnja, ki se kaže na različne načine, vselej pa vpliva na človeka v celoti – na njegovo razpoloženje, počutje, mišljenje in vedenje. Prizadene lahko vsakogar, ne glede na družbeni status, starost, spol ali izobrazbo. Čeprav je res, da je pogostejša pri ženskah (vsaj 1/5 obolevnosti), neredko obolevajo tudi moški (1/10 obolevnosti). Depresija je posledica spremenjenega delovanja možganov, do katerega privede splet genetskih, osebnostnih in okoljskih dejavnikov. Ne prizadene samo bolnika, ampak tudi njegove bližnje (družinske člane, prijatelje in sodelavce). Strokovnjaki, med njimi tudi slovenski, vse pogosteje opozarjajo na porast depresije, zlasti med starostniki in mladostniki, podatki pa kažejo, da duševne motnje vse pogosteje posegajo v adolescenco, zgodnjo odraslo dobo in celo otroštvo. Vzrokov za porast depresije je v današnjem času vse več (gospodarska kriza, kvaliteta življenja je vse slabša, brezposelnost, izguba službe, stres, pregorelost).

Delavnico za podporo pri premagovanju depresije v Zdravstvenem domu Postojna vodijo: **dipl. medicinska sestra Lilijana Kocman**, **dipl. sestra Mojca Šabec** in **zdravnica dr. Irena Vatovec Progar**. Udeleženci prejmejo strokovni priročnik z vajami. Delavnica zajema splošne ravni depresije, kot so prepoznavanje, zdravljenje, ponovitve ...

Namenjena je bolnikom, njihovim svojcem in na splošno vsem, ki jih to področje zanima. Ob strokovnem vodenju so pomembni tudi izmenjava izkušenj in pogovori. Udeležujejo se je lahko vse starostne skupine, varovanje osebnih podatkov pa je zagotovljeno.

Naslednja delavnica bo stekla v četrtek, 5. februarja, v kabinetu za zdravstveno vzgojo v Zdravstvenem domu Postojna (2. nadstropje). Interesenti lahko pokličejo glavno medicinsko sestro Lilijano Kocman na tel. št. 05 7000 400 ali se predhodno naročijo po e-pošti na naslov glavna.med.sestra@zd-po.si.

LJUDSKA UNIVERZA POSTOJNA

LJUDSKA UNIVERZA POSTOJNA

V MESECU FEBRUARJU VABI K VPISU V:

Tečaje tujih jezikov za odrasle
(angleščina, nemščina in italijanščina) –
ZBIRAMO ŠE ZADNJE PRIJAVE!

200-urni program usposabljanja za računovodje
(obsega priprave za pridobitev NPK) –
LE ŠE NEKAJ PROSTIH MEST!

Program usposabljanja za pridobitev NPK maser –
NOVO!

Brezplačno osnovno šolo za odrasle
(7., 8. in 9. razred)

Nadaljevalni tečaj šiviljstva

Brezplačni študijski krožek »Naravna in kulturna dediščina Zgornje Pivke«

Udeleženci imajo na voljo brezplačno učno pomoč, podporo Svetovalnega središča Postojna pri izbiri ustreznega izobraževanja ali NPK in načrtovanju in spremljanju izobraževanja ter brezplačno učenje z interaktivnim gradivom v Središču za samostojno učenje.

Ponudite priložnost svojim potencialom – pridružite se nam!

Dodatne informacije prejmete osebno na sedežu LU Postojna, na telefonu **05 721 12 80** ali na e-naslovu **lu-postojna@zavod-znanje.si**.

ZAVOD znanje POSTOJNA, javni zavod

LJUDSKA UNIVERZA POSTOJNA
ZAVOD znanje POSTOJNA, javni zavod

»Kuhajmo s Slavico«

Na tokratnem kuharskem srečanju se bomo posvetili zdravi in bolj domači kuhi. Spoznali bomo različne načine priprave in uporabe stročnic in žitaric (v juhah, namazih, kot priloge …).

Delavnica bo potekala **v petek, 30. januarja**, **od 16.30 v kuhinji dijaškega doma Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna.** Prijazno vabljeni!

Cena delavnice je 17 evrov. Potrebne so predhodne prijave v tajništvu Ljudske univerza Postojna na tel. št. **05 / 721 12 80** ali e-naslov: **lu-postojna@zavod-znanje.si**.

ŠOLSKI CENTER POSTOJNA
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Ljubljanska cesta 2, Postojna
tel.: 05/ 721 23 30 in 05/ 721 23 31
www.vspo.si

Vabi na informativni dan za programe

Poslovni sekretar (VI. st. izobrazbe)
v petek, 13. 2. 2015, ob 9.00 in 15.00 in
v soboto,14. 2. 2015, ob 9.00

Strojništvo (VI. st. izobrazbe)
v petek, 13. 2. 2015, ob 10.00 in 16.00 in
v soboto, 14. 2. 2015, ob 10.00

Gozdarstvo in lovstvo (VI. st. izobrazbe)
v petek, 13. 2. 2015, ob 11.00 in 17.00 in
v soboto, 14. 2. 2015, ob 11.00

redni in izredni študij

S Prvo prijavo za vpis v višje šole se lahko prijavite najkasneje do 9. 3. 2015

MUZEJ KRASA

ZAKAJ POTREBUJEMO MUZEJ KRASA?

Klasični kras imenujemo pokrajino med izviri Ljubljanice in Tržaškim zalivom, ki je zaradi jam, presihajočih jezer, ponikalnic in izvirov ter kamnitega površja in vrtač vedno zbujala zanimanje med domačini in popotniki. Na temu območju se je začelo sistematično raziskovanje krasa in kraških pojavov, slovenski jezik pa je dal osnovne termine pojmom, kot so kras, kraško polje, ponor, dolina …

Tako je kras in s tem tudi MUZEJ KRASA del naše slovenske identitete, ki jo moramo in želimo ponosno predstaviti svetu.

Kras pa niso samo kraški pojavi, kras smo ljudje.

Notranjska kot četrti del, ki obsega Kras, Pivko in vse, kar spada zraven, ima štiri vrste prebivalcev: namreč Vipavce, Kraševce, Čiče in prave Kranjce. Te štiri vrste prebivalcev se razlikujejo tako po jeziku kot po noši in skoraj v vsem žitju in bitju… (Valvasor)

Človek se je sčasoma naučil sprejemati in prilagajati kraškemu okolju ter začel ponosno predstavljati dediščino krasa.

Muzej krasa je postal znanilec naše lokalne dediščine. Tako kulturna kot tudi nesnovna dediščina krasa pa muzeju in vsem obiskovalcem daje neskončne možnosti v izobraževanju, kulturi in turizmu.

Muzej krasa svojim obiskovalcem nudi resnične informacije o krasu, ki so predstavljene s pomočjo zbranih muzealij Notranjskega muzeja Postojna, z znanjem kustosev in drugih strokovnjakov.

Muzejski predmeti bodo govorili resnično zgodbo o krasu. Ta zgodba postaja začetek kulturne in turistične znamenitosti, ki obiskovalcu ponuja celostno doživetje, preplet dela med kustosi, strokovnjaki, občani in delavci v turizmu Občine Postojna in regiji.

In zaradi vsega tega in zaradi vas je edino prav, da imamo MUZEJ KRASA. Resnično dobrodošli od februarja naprej.

**Vrednost projekta Muzeja krasa znaša 741.320,00 EUR. Zavod Znanje Postojna je za oblikovanje in postavitev te stalne razstave ter izvedbo spremljajočih aktivnosti pridobil 704.254,00 EUR nepovratnih sredstev, od tega 85 % iz programa IPA Adriatic in 10 % iz državnega proračuna. Dodatnih 5 % denarja bo prispevala občina Postojna.*

MUZEJ KARST KRASA MUSEUM
WWW.MUZEJKRASA.SI

not raniski muzej postojna | ZAVOD znanje POSTOJNA, javni zavod | MUSEUM CULTOUR Enrich cultural tourism | Adriatic IPA Cross Border Cooperation 2007-2013 | REPUBLIKA SLOVENIJA SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

z višine

Orehek

Orehek je gručasta vas, ki leži na južnem robu flišnega dela Spodnje Pivke oziroma na jugozahodnem obrobju postojnske kotline ob cesti med Hruševjem in Prestrankom. Južno se nad vasjo dviga zakraseli Slavinski ravnik, z gozdom porasli hrbet Golega vrha ali Varde, ki se nad morjem dviga 726 metrov. Nasproti Varde se na severozahodni strani vasi iznad pašnih in travnatih površin rahlo vzpenja sv. Lovrenc s cerkvico sv. Lovrenca in pokopališčem, na severovzhodni strani proti Prestranku pa Brišče.

Travnate površine se z blagimi valovitimi griči raztezajo na jugozahodni strani proti Hruševju in Studencu, na severovzhodni strani pa proti Grobiščam in Prestranku. Orehovčani izkoriščajo to območje predvsem za košnjo ter pašo živine in drobnice. Ob cesti proti Hruševju so ostanki hlevov, na travnatih območjih ob njih pa se pasejo črne krave pasme angus. Ob cesti proti Hruševju se nahaja izvir Korentana (Kuretana), kjer je bilo pred pridobitvijo pitne vode iz Malnov glavno zajetje pitne vode. Potok se izliva v Nanoščico. Zaradi geološke sestave tal (fliš in apnenec) je v bližini Orehka še več izvirov. Na zakraselem predelu so številne jame: posebno pomembni sta Vodna jama v Lozi (v njej je bilo najdenih veliko ostankov iz paleolitika) in bogato zasigana Želetova jama. Razgibanost območja je povzročila delitev vasi na Grad, Dolino, Grič, Dolnji konec in Ulico. Na najvišjem predelu stoji grad iz 16. stoletja, ki se žal seseda. Potreben je vsaj delne obnove, saj bi bila za ohranjanje kulturne dediščine velika škoda, če se zruši. Na sredi vasi se dviga visok, mogočen zvonik cerkve sv. Florijana.

Orehek je znan tudi po najstarejših lipah, orehih in hrastih. Ob gradu se bohoti tretja najstarejša lipa v Sloveniji, dve zelo stari pa rasteta tudi ob cerkvi sv. Florijana. Vse so zaščitene kot naravna dediščina.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Igor Marentič.

nostalgija

Kar nekaj je sto in več let starih razglednic, na katerih so odtisnjene vedute Orehka. Prav na vseh najdemo podobo podružnične cerkve sv. Florijana, za katero je umetnostni zgodovinar E. Cevc zapisal, da »je najvabljivejša gotska stavba na Pivki«. Razumljivo, saj so želeli založniki na razglednicah poleg svoje trgovine ali gostilne največkrat predstaviti najpomembnejše zgradbe v vasi. Tako lahko na razglednici, ki je bila odposlana leta 1907, prepoznamo tri značilne podobe Orehka: cerkev, graščino in središče vasi, kjer so se pred fotografov objektiv postavili radovedni domačini. Le nekaj let pred tem so se vaščani Orehka pripravljali na pomemben dogodek - 11. marca 1898 so želeli blagosloviti novo šolsko poslopje in hkrati odkriti spominsko ploščo ob 50. obletnici vladanja cesarja Franca Jožefa. Na praznično jutro, ko so fantje postavljali mlaje, dekleta pa pletla vence za slavoloke, je v Orehek prispela »grozna« vest: v Ženevi je bila brutalno umorjena cesarica Elizabeta. »Da je bilo takoj konec naše slavnosti, je umevno samo po sebi,« je uredništvu Slovenskega naroda sporočil neznani Orehovčan. Šolo so »brez vsake slovesnosti« blagoslovili dva ni kasneje.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: iz zbirke Notranjskega muzeja Postojna.